

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραφείο
Μεταμόρφωση
Αριθμός Άδειας
154

PRESS POST
X+5
PRESS POST
017865

ΕΛΤΑ
Hellenic Post

Η ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ

Αριθμός Φύλλου 33 – Τρίμηνη Έκδοση της Ένωσης Αποφοίτων της Εκκλησιαστικής Σχολής Κορίνθου
ISSN 1790-9864 Δεκέμβριος – Ιανουάριος – Φεβρουάριος 2015

Τ. Θ. 52057 – Μεταμόρφωση Αττικής, Τ. Κ. 14410

ΤΟ ΜΥСΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΝΑΝΘΡΩΠΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΛΟΓΟΥ

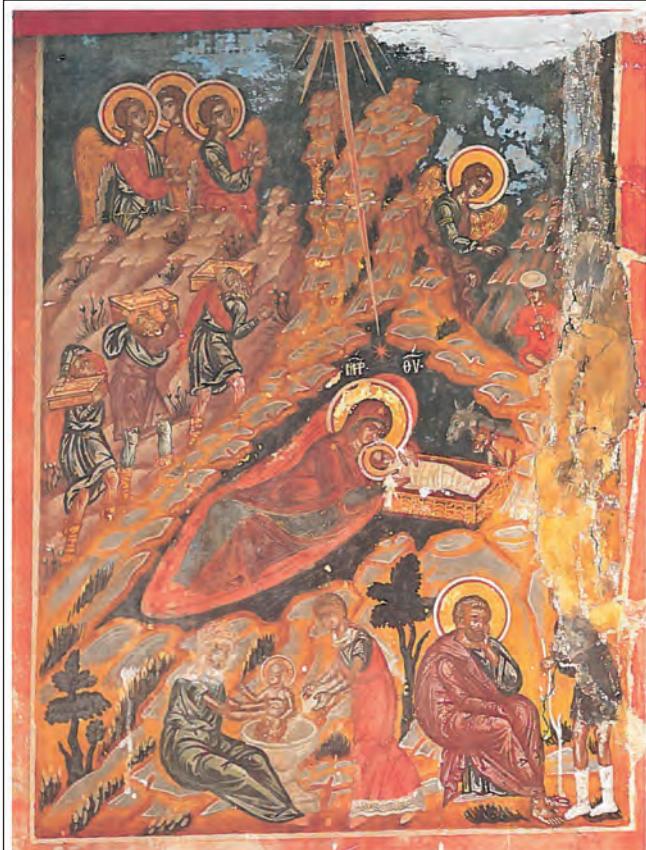
(Μέ οδηγό βιβλικοπατερικά και ύμνολογικά κείμενα)

Αθανασίου Θ. Βουρλή, διμοτίμου καθηγητού της Θεολογικής Σχολής του ΕΚΠΑ

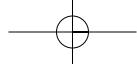
Η δοθεῖσα ύπόσχεση τοῦ Θεοῦ, πού περιγράφεται στό βιβλίο τῆς Γενέσεως¹ καὶ χαρακτηρίζεται στή θεολογική γλῶσσα ως «πρωτευαγγέλιο», συνιστᾶ τήν ἀφετηρία τῆς ιστορικῆς θείας ἀποκαλύψεως τοῦ μυστηρίου τῆς, ἐν χρόνῳ ἐκ Πνεύματος Ἅγιου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, ἐνανθρωπήσεως τοῦ Θεοῦ Λόγου.

Στά βιβλία τῆς Π. Διαθήκης ὁ ἄσαρκος Θεός Λόγος φέρεται, πολλές φορές, ἀποκαλυπτόμενος ἄλλοτε μέθεοφανίες καὶ θαυμαστά γεγονότα καὶ ἄλλοτε ως προσδοκώμενος Μεσσίας (κυρίως στά προφητικά βιβλία). Τήν ἀλήθεια αὐτή ἐπιβεβαιώνει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος γράφοντας πρός τοὺς Ἐβραίους: «Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ Θεός λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς Προφήταις...»². Τό ἵδιο ἐπαναλαμβάνει καὶ ὁ ἱερός Χρυσόστομος, λέγοντας: «Ἄ πάλαι πατριάρχαι μέν ὥδινον, προφῆται δὲ προύλεγον, δίκαιοι δὲ ιδεῖν ἐπεθύμουν, ταῦτα ἔξεβη, καὶ τέλος ἔλαβε σήμερον...»³. Στό ἵδιο πνεῦμα κινούμενοι οἱ ιεροί Μελῳδοί τῆς ἐκκλησίας μας γράφουν στούς χριστουγεννιάτικους ὕμνους τους ὅτι ὁ ἄσαρκος Θεός Λόγος ἡταν ὁ αἴτιος πλήθους ὄράσεων καὶ ὁ ἐμπνευστής χριστολογικῶν προφητειῶν:

Η Γέννησις τοῦ Χριστοῦ. Τοιχογραφία ἀπό τό παρεκκλήσιο τῶν Τριῶν Τεραρχῶν Μονῆς Βαρλαάμ Μετεώρων.

1. Γεν. 3, 15: «Καὶ ἔχθραν θήσω ἀνὰ μέσον σου καὶ ἀνὰ μέσον τῆς γυναικὸς καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματός σου καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματος αὐτῆς· αὐτός σου τηρήσει κεφαλήν καὶ σὺ τηρήσεις αὐτοῦ πτέρναν». 2. 1, 1. 3. Εἰς τήν γενέθλιον ἡμέραν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν § 1. (PG 49, 351. ΕΠΕ 35, 422¹⁻³).

«Σύμβολα τῆς ἀρρήτου, σαρκώσεως παραδεικνύς, Οἰκτίρμον, ἐπλήθυνας ὄράσεις καὶ προφητείας ἐνέπνευσας· ἃς νῦν ἐλθὼν ἐπλήρωσας, σαρκὶ τικτόμενος, ...»⁴.

Ἡ ἐνανθρώπηση τοῦ Θεοῦ Λόγου προβάλλεται στά ιερά μας κείμενα ως «μυστήριον... ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν», πού ἐφανερώθη «νυνὶ... τοῖς ἀγίοις αὐτοῦ»⁵. ᩴ ἐνανθρώπηση ἥταν «βουλὴ προαιώνιος, τοῦ πρὸ αἰώνων Θεοῦ ἡμῶν»⁶, προαιώνιο δηλαδή, μυστικό σχέδιο τοῦ Θεοῦ Πατρός, τὸ ὅποιο ἐφάνη στὸν κόσμο, «ὅτε ἥλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου» ΩΩ⁷. Λέγει σχετικά ἔνας προεόρτιος ὕμνος:

«Τὸ προορισθέν, τῷ Πατρὶ πρὸ τῶν αἰώνων,
καὶ προκηρυχθέν, τοῖς Προφήταις ἐπ' ἐσχάτων,
Μυστήριον ἐφάνη, καὶ Θεὸς ἐνηθρώπησε·
σάρκα προσλαβὼν ἐκ τῆς Παρθένου»⁸.

«Τὸ ἀπ' αἰώνος ἀπόκρυφον καὶ Ἀγγέλοις ἄγνωστον μυστήριον»⁹ ἔγινε γνωστό πρῶτα στούς Προφήτες καὶ ὑστερα στὸν Ἀρχάγγελο Γαβριήλ, στήν παρθένο Μαρία καὶ στὸν μνήστορα Ἰωσήφ¹⁰. Αὐτό ἐπιβεβαιώνει ὁ ἵερος Ὑμνωδός σέ ἔναν μεθέορτο χριστουγεννιάτικο ὕμνο, ψάλλοντας:

«Μόνω Γαβριὴλ ἐν οὐρανῷ, καὶ μόνω σοὶ ἀοίδιμε,
μετὰ τὴν μόνην Ἀπειρόγαμον, τὸ μόνον ὑπερβολή,
φοβερὸν μυστήριον, μάκαρ Ἰωσὴφ ἐνεπιστεύθη»¹¹.

Η ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ

ΤΡΙΜΗΝΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ

ΓΡΑΦΕΙΑ:

Τατοῖο 121, Μεταμόρφωση Αττικής,
Τ. Κ. 14452

Fax: 210 28 19 550

e-mail: mkal8645@gmail.com

www.eesk.gr

TAX. ΘΥΡ. : 52057, T. K. 14410

Συνδρομές – Δωρεές: ETE 151/296112-14

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:

Ένωση Αποφοίτων Εκκλ. Σχ. Κορίνθου

ΕΚΔΟΤΗΣ – ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:

Μιχάλης Καλλαράς, τηλ.: 6944 24 30 41

ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α. Ε.

ΕΚΤΥΠΩΣΗ: Σταμάτιος Κοτσάτος & ΣΙΑ Ο. Ε.

Αριθμός φύλλου 33

Δεκέμβριος – Ιανουάριος – Φεβρουάριος 2015

Στό σχεδιασμό γιά τήν πραγματοποίηση τῆς ἐνανθρωπήσεως συνείργησαν καὶ τά τρία πρόσωπα τῆς Ἁγίας Τριάδος, ὁ Πατήρ, ὁ Υἱός καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα. Οὐσιαστική, δῆμας, ἥταν ἡ συμβολή καὶ τῆς Θεοτόκου μὲ τήν ύπακοή καὶ ἀποδοχή τοῦ θείου θελήματος. Τίς ἀλήθειες αὐτές ύπογραμμίζει ὁ ἐπόμενος προεόρτιος ὕμνος τῶν Χριστουγέννων:

«Μαρία καθαρώτατον, χρυσοῦν θυμιατήριον,
τῆς ἀχωρήτου Τριάδος δοχεῖον γέγονας ὄντως·
ἐν ᾖ πατήρ νὺδόκησεν, ὁ δὲ Υἱὸς ἐσκήνωσε,
καὶ πνεῦμα τὸ Ἅγιον, ἐπισκιάσαν σοι Κόρη, ἀνέδειξε
Θεοτόκον»¹².

Ὁ προφήτης Ἰωήλ, μέ τήν φράση του: «αἷμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα καπνοῦ»¹³, προεῖπε τήν ἀναφερθεῖσα συνέργεια, θείου καὶ ἀνθρώπινου παράγοντα στὸ μυστήριο τῆς ἐνανθρωπήσεως. Ὁ ἱερός Ὑμνωδός, ἐρμηνεύοντας σέ ἔναν ὕμνο τού προφητικό θεολογικό λόγο τοῦ Ἰωήλ, λέγει:

«Αἷμα καὶ πῦρ, καὶ ἀτμίδα καπνοῦ,
τέρατα γῆς, ἃ προείδεν Ἰωήλ·
αἷμα, τὴν Σάρκωσιν πῦρ, τὴν θεότητα·
ἀτμίδα δὲ καπνοῦ, τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον,
τὸ ἐπελθὸν τῇ Παρθένω...»

Καὶ καταλήγει ἐκπληκτος!

«Μέγα τὸ μυστήριον τῆς σῆς ἐνανθρωπήσεως,
Κύριε, δόξα σοι»¹⁴.

Πράγματι, εἶναι καὶ «μέγα» καὶ «ξένο» καὶ «παράδοξο» τὸ μυστήριο τῆς ἐνανθρωπήσεως. Μ' αὐτή τήν διαβεβαίωση ἀρχίζει καὶ μία χριστουγεννιάτικη ὄμιλία του ὁ ἱερός Χρυσόστομος κηρύσσοντας: «Μυστήριον ξένον καὶ παράδοξον βλέπω· ποιμένες μου περιποχοῦσι τὰ ὄντα, οὐκ ἔρημον συρίζοντες μέλος, ἀλλ' οὐράνιον ἄδοντες ὕμνον. Ἀγγελοι ἄδουσιν, ἀρχάγγελοι μέλπουσιν, ὑμνεῖ τὰ Χερουβίμ, δοξολογεῖ τὰ Σεραφείμ, πάντες ἐορτάζουσι Θεὸν ἐπὶ γῆς ὁρῶντες, καὶ ἄνθρωπον ἐν οὐρανοῖς· τὸν ἄνω, κάτω

4. β' τροπάρ. γ' Ὁδῆς Κανόνος 24ης Δεκεμ. Πρβλ.: «Τῶν Προφητῶν αἱ ρήσεις, νῦν πεπλήρωνται» (α' Κάθισμα Ὁρθρ. 24ης Δεκεμ.).

5. Κολ. 1, 26. Πρβλ. Α' Τίμ. 3.16.

6. γ' τροπάρ. α' Ὁδῆς Κανόνος 20ης Νοέμβ. Πρβλ. α' στιχηρ. προσόμ. Ἐσπεριῶν 25ης Μαρτίου: «Βουλὴν προαιώνιον, ἀποκαλύπτων σοι κόρη, Γαβριὴλ ἐφέστηκε, σέ κατασπάζομενος καὶ φθεγγόμενος».

7. Γαλάτ. 4, 4.

8. α' στιχηρ. προσόμ. Αἴνων 23ης Δεκεμ.

9. Θεοτοκίον ἀπολυτικίου τοῦ θεοτόκου (Παρακλητική).

10. Πρβλ. Λουκ. 1, 26.31. Ματθ. 1, 20.24.

11. β' τροπάρ. δ' Ὁδῆς Κανόνος Μνήστορος (Κυριακή μετά τήν Χριστοῦ Γέννησιν).

12. Ἐξαποστειλάριον θεοτοκίον, Ὁρθρος 18ης Νοέμβ. Πρβλ. Λουκ. 1, 35. Όμοιώς:

«Ἄγγελος λειτουργεῖ τῷ θαύματι·

Παρθενική γαστήρ τὸν Υἱὸν ύποδέχεται·

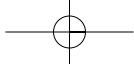
Πνεῦμα Ἅγιον καταπέμπεται·

καὶ τὸ συνάλλαγμα, κατὰ κοινὴν πραγματεύεται βούλησιν.

(Δόξα καὶ νῦν... Ἀποστίχων Ἐσπεριῶν 25ης Μαρτίου)

13. Ἰωήλ 3,3.

14. Δοξαστικόν Αἴνων 26ης Δεκεμ.

δ' οἰκονομίαν, καὶ τὸν κάτω, ἄνω, διὰ φιλανθρωπίαν...»¹⁵.

Ἡ παραδοξότητα τοῦ μυστηρίου τῆς ἐνανθρωπήσεως ξεκινάει ἀπό τὴν ἀδύναμία τῆς ἀνθρώπινης λογικῆς νά παρακολουθήσει, νά ἔξηγήσει καὶ ν' ἀποδεχθεῖ ὅσα γεγονότα συνδέονται μ' αὐτό, γιατί ὅλα είναι «ὑπέρ λόγον καὶ ἔννοιαν». Παρά τούς πολλούς ανθρώπινους λογικούς ἔρευνητικούς θεολογικούς συλλογισμούς ἐρμηνείας τοῦ μυστηρίου, τοῦτο παραμένει καὶ θά παραμένει, γιά τὴν ἀδύναμη λογική μας, ἀνεξήγητο καὶ ἀσύλληπτο. Γι' αὐτό καὶ ὁ ιερός μας Ὅμινωδός, παρηγορώντας καὶ συμβουλεύοντας κάθε ἀνθρωπο, ψάλλει:

«Οὐ φέρει τὸ μυστήριον ἔρευναν», ἀλλά
«πίστει μόνη τοῦτο πάντες δοξάζομεν»¹⁶.

Ὁ ἀνθρωπος δέν πρέπει νά ἐγκλωβίζεται στά στενά δρια τῶν διεισδυτικῶν ἔρευνητικῶν δυνατοτήτων τῆς λογικῆς του, οὕτε νά λησμονεῖ ὅτι «ὅπου... βούλεται Θεός, νικᾶται φύσεως τάξις», κατά τὸν ἄγιο Ἰωάννη τὸν Χρυσόστομο. Ὁ Θεός Λόγος «ἡβουλήθη γάρ, ἡδυνήθη, κατῆλθεν, ἔσωσε»¹⁷. Τά ἴδια χρυσοστομικά λόγια ἐπαναλαμβάνει καὶ ὁ ἐκκλησιαστικός μας ποιητής, ψάλλοντας:

«Θεός, ὅπου βούλεται, νικᾶται φύσεως τάξις,
φησὶν ὁ ἀσώματος (=Γαβριήλ),
καὶ τὰ ὑπὲρ ἀνθρωπον διαπλάττεται...»¹⁸

Ὁ Ἀρχάγγελος Γαβριήλ, διαμηνύοντας στή Μαριάμ τήν ἀφθορη ἐξ Ἄγιου Πνεύματος σύλληψη καὶ γέννηση τοῦ θεανθρώπου, προκειμένου νά ἄρει τίς λογικές ἀμφιβολίες τῆς, εἶπε ὅτι «Πνεῦμα Ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σὲ καὶ δύναμις Ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι»¹⁹. Μ' αὐτή τήν ἀρχαγγελική διαβεβαίωση ἱκανοποιήθη ἡ ἀπαίτηση τῆς λογικῆς τῆς Παρθένου καὶ ἔμεινε ἀνοικτή ἡ θύρα τῆς πίστεως στό Μυστήριο. Λέγοντάς της, μάλιστα, καὶ τήν ἐπόμενη φράση «ὅτι οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τῷ Θεῷ πᾶν ρῆμα»²⁰, τήν ἀπελευθέρωσε λυτρωτικά ἀπό κάθε λογισμό ἀμφιβολίας, γι' αὐτό καὶ παρέδωσε τόν ἑαυτό της στό ἔλεος τοῦ Θεοῦ καὶ τά σωτηριολογικά σχέδιά Του, λέγοντας τήν καθοριστική γιά τήν ἀνθρωπότητα ἀπάντηση: «Ἴδον ἡ δούλη Κυρίου· γένοιτο μοι κατὰ τὸ ρῆμά σου»²¹.

Τό ἀποκαλυπτόμενο σιγά σιγά προσαιώνιο μυστήριο τῆς θείας οἰκονομίας ἡ ἐνανθρωπήσεως καὶ ὅλες οἱ ἐπί μέρους πτυχές καὶ λεπτομέρειές του είναι πολλές καὶ ἀνέξαντλητες. Προξενοῦν προβληματισμούς, ἐρωτηματικά, θαυμασμό, ἀπορία καὶ καταλήγουν σέ δοξολογία. Γι' αὐτό καὶ στά ὑμνολογικά κυρίως κείμενα τῆς χριστουγεννιάτικης περιόδου οἱ ιεροί Ὅμινωδοί τῆς ἐκκλησίας μας ἐρωτοῦν, ἀπαντοῦν, θεολογοῦν, χριστολογοῦν κ.λ.π., ὥπως φαίνεται καθαρά στόν ἀκόλουθο ὅμινο τοῦ Ὁρθρου τῶν Χριστουγέννων:

«Ο ἀχώρητος παντί, πῶς ἔχωρήθη ἐν γαστρί;
ο ἐν κόλποις τοῦ Πατρός, πῶς ἐν ἀγκάλαις τῆς Μητρός;»

Καὶ ἀπαντᾶ:

«Ἄσαρκος γάρ ὡν, ἐσαρκώθη ἐκών.
καὶ γέγονεν ὁ Ων, ὁ οὐκ ἔν, δι' ἡμᾶς.

καὶ μὴ ἐκστάς τῆς φύσεως,

μετέσχε τοῦ ἡμετέρου φυράματος.

Διπλοῦς ἐτέχθη Χριστός, τὸν ἄνω κόσμον
θέλων ἀναπληρῶσαι»²².

Ο Ὅμινωδός, ὥπως γίνεται φανερό, ὅμιλει γιά τὸν ἄσαρκο Θεό Λόγο, πού μέ τήν ἰδική Του θέληση ἔγινε ἀνθρωπος, χωρίς νά χάσει τή θεότητά Του, προκειμένου νά δώσει τήν ούρανια προοπτική στό ἀνθρώπινο γένος. Συναφής μέ τόν προηγούμενο ὅμινο είναι καὶ ὁ ἀκόλουθος:

«Πῶς ἔξειπτο τὸ μέγα μυστήριον;

ο ἄσαρκος σαρκοῦται· ο Λόγος παχύνεται.

καὶ ὁ ἄναρχος ἄρχεται· ο Υἱὸς τοῦ Θεοῦ,

Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου γίνεται»²³.

Στόν ἐπόμενο ὅμινο γίνεται δογματικός χριστολογικός λόγος σέ σχέση καὶ ἀναφορά μέ τήν ἀσύγχυτη ἔνωση τῶν δύο ἐν Χριστῷ φύσεων, πού μᾶς θυμίζει ὅσα ὄριζει ὁ ὅρος τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου μέ τά τέσσερα ἐπιρρήματα: «ἀσυγχύτως, ἀτρέπτως, ἀδιαιρέτως καὶ ἀχωρίστως»²⁴.

«Παράδοξον Μυστήριον, οἰκονομεῖται σήμερον!

Καινοτομοῦνται φύσεις, καὶ Θεός, ἀνθρωπος γίνεται·
ὅπερ ἦν, μεμένηκε, καὶ ὁ οὐκ ἔν, προσέλαβεν,
οὐ φυρμὸν ὑπομείνας, οὐδὲ διαίρεσιν»²⁵.

Ο Ἀπόστολος Παῦλος διευκρινίζει ὅτι ὁ σαρκωθεὶς Θεός Λόγος είναι τό «ἀπανύγασμα τῆς δόξης καὶ χαρακτήρ τῆς ὑποστάσεως»²⁶ τοῦ Πατρός, ο Ὁποῖος «ῳφείλε κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλέήμων γένηται καὶ πιστὸς Ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν Θεόν, εἰς τὸ «ἴλασκεσθαι» τὰς ἀμαρτίας τοῦ λαοῦ»²⁷. Γιά τήν ὄριστική σωτηρία τοῦ πεπτωκότος ἀνθρώπου ὁ Θεός Λόγος ἐσαρκώθη καὶ, ὥπως γράφει ὁ Ἡσαΐας, «παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν, νίδος καὶ ἐδόθη ἡμῖν»²⁸. «ἡ Παρθένος ἐν γαστρὶ λήψεται, καὶ τέξεται νίδον, καὶ καλέσουσι τὸ ὅνομα αὐτοῦ Ἐμπιανούλ»²⁹.

Ο Ὅμινωδός Γερμανός, Πατριάρχης Κων/πόλεως (Η' αι.), συνοψίζοντας τήν προαναφερθεῖσα βιβλική χριστολογία τῆς ἐνανθρωπήσεως, γράφει στό πρῶτο στιχηρό ἰδιόμελο τοῦ Ἐσπερινοῦ τῶν Χριστουγέννων:

15. Εἰς τό Γενέθλιον τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, Λόγος Β', § 1 (PG 56, 385. ΕΠΕ 35, 4621-8).

16. γ' στιχηρ. ίδιόμ. Αἴνων 25ης Δεκεμ.

17. Εἰς τό Γενέθλιον τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, Λόγος Β', § 1 (PG 56, 385, ΕΠΕ 35, 4621-8). Πρβλ. Ψαλμ. 113, 11. Λουκ. 1, 37.

18. γ' στιχηρ. προσόμ. Ἐσπερίων 25ης Μαρτίου.

19. Λουκ. 1, 35.

20. Λουκ. 1, 97.

21. Λουκ. 1, 38.

22. γ' κάθισμα Ὁρθρου Χριστουγέννων (25η Δεκεμ.)

23. γ' στιχηρ. ίδιόμ. Ἐσπερίων 26ης Δεκεμ.

24. Ἰωάν. Καρμίρη. Τά Δογματικά καὶ Συμβολικά Μνημεῖα τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς ἐκκλησίας I, Αθῆναι 1962, σ. 175. Πρβλ. Μέγα Φαράντου, Χριστολογία, I: Τό ἐννπόστατον, Αθῆναι 1972, σ. 63 ἐξ.

25. α' στιχηρ. ίδιόμ. Ἐσπερίων 26ης Δεκεμ.

26. Ἐβρ. 1, 3.

27. Ἐβρ. 2, 17.

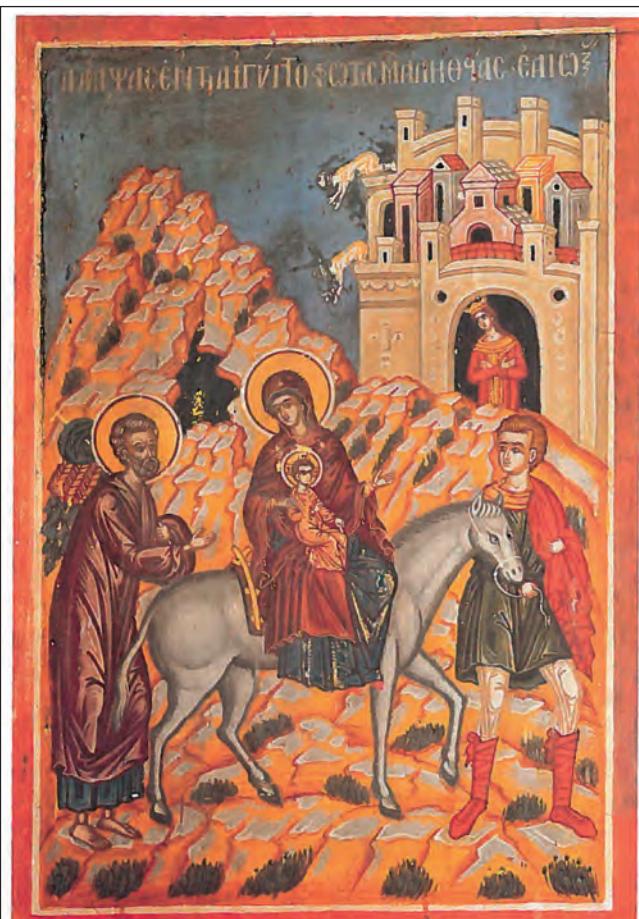
28. Ἡσ. 9, 6.

29. Ἡσ. 7, 14. Ματθ. 1, 23.

«Ἡ γὰρ ἀπαράλλακτος εἰκὼν τοῦ Πατρός,
ὅ χαρακτὴρ τῆς ἀιδιότητος αὐτοῦ,
μορφὴν δούλου λαμβάνει, ἐξ ἀπειρογάμου Μητρὸς
προελθών, οὐ τροπήν ὑπομείνας· καὶ ὁ οὐκ ἦν προσέ-
λαβεν, ἄνθρωπος γενόμενος διὰ φιλανθρωπίαν»³⁰.

Η θεία «κένωση» έστιαζεται στα γεγονότα ότι ο Θεός Λόγος «μορφήν δούλου λαμβάνει»³¹. ότι «ἴσος προϊθλε τοῖς βροτοῖς ἐκουσίως»³². ότι «ἡ κένωσις» είναι «ἀφραστος»³³ καί ό «τρόπος» της «ἄγνωστος»³⁴. ότι, ἐνῷ ο Θεός Λόγος κρατᾷ στό χέρι του «πᾶσαν... κτίσιν», ώς «βροτὸς σπαργανοῦται», «ἐν φάτνῃ ἀνακλίνεται», «γάλα τρέφεται»³⁵ καί «ἐν Σπηλαίῳ τίκτεται»³⁶.

‘Ο Θεός Λόγος «έπι γης ὥφθη», κατά τόν προφήτη Βαρούχ, καί «τοῖς ἀνθρώποις συνανεστράφη»³⁷. Γιατί ἄφαγε; Στό ἐρώτημα ἀπαντᾶ, ἄκρως θεολογικά καί ἀνθρωπογικά, ὁ ἄγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, γράφοντας: «Γιατὶ ὁ πρὸ αἰώνων Μονογενῆς, ὁ ἀναφῆς, ὁ ἀπλοῦς καὶ ἀσώματος, ὑπεισῆλθε μου τὸ φθαρτὸν καὶ ὄρατὸν σῶμα; Ἰνα βλεπόμενος διδάξῃ, διδάξας δὲ πρὸς τὸ μὴ βλεπόμενον χειραγωγήσῃ. Ἐπειδὴ γὰρ οἱ ἀνθρώποι τὸν ὄφθαλμὸν τῆς ἀκοῆς πιστότερον ποιοῦσιν, ὁ δὲ μὴ βλέπουσιν ἀμφιβάλλουσι, διὰ τοῦτο ἡνείχετο καὶ ὄφθαλμοῖς τὴν ἔαυτοῦ θέαν διὰ τοῦ σώματος παρασχεῖν, ἵνα λύσῃ τὴν ἀμφισβήτησιν».

Ἡ φυγὴ εἰς Αἴγυπτον. Τοιχογραφία ἀπό τό παρεκκλήσιο
τῶν Τριῶν Ιεραρχῶν Μονῆς Βαρλαάμ Μετεώρων.

Καί συνεχίζει στήν ίδια όμιλία του ύπογραφμάτων τας τή συμβολή τῆς Θεοτόκου στό μυστήριο τῆς ἐνανθρωπίσεως, ἀλλά καὶ τήν τιμή, πού ἔδωσε ὁ ίδιος ὁ Χριστός στόν ὑπ' αὐτοῦ δημιουργηθέντα ἄνθρωπο, μέ τά ἔξης ἐντυπωσιακά λόγια του: «...ὁ Χριστὸς εὐρὼν τῆς Παρθένου ἄγιον καὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχήν, ἔμψυχον ἔαυτῷ κατεκόσμησε ναόν, ὃν ἐβούλήθη τρόπον πλάσας τὸν ἄνθρωπον ἐν τῇ παρθένῳ καὶ ἐνδυσάμενος αὐτόν, σήμερον προῆλθεν, οὐκ αἰδεσθεὶς τὸ δυσειδὲς τῆς φύσεως. Οὐδὲ γὰρ ὅβριν ἔφερεν αὐτῷ, φορέσαι τὸ ἰδιον ἔργον· καὶ τὸ πλάσμα δὲ μεγίστην ἐκαρποῦτο δόξαν, ἐνδυμα τοῦ τεχνίτου γινόμενον»³⁹.

Στήν ίδια θεολογική συνάφεια τοῦ σκοποῦ τοῦ μυστηρίου τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως ὁ Ἱερός Ύμνῳδός Θεοφάνης ὁ Γραπτός μέλπει:

«Τὸ ἀπ' αἰῶνος μυστήριον ἀνακαλύπτεται σήμερον,
καὶ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, Υἱὸς ἀνθρώπου γίνεται,
ἵνα τοῦ χείρονος μεταλαβῶν, μεταδῷ μοι τοῦ βελτίονος.
Ἐψεύσθη πάλαι Ἀδὰμ καὶ Θεὸς ἐπιθυμήσας, οὐ γέγονεν
ἀνθρωπος γίνεται Θεός, ἵνα Θεὸν τὸν Ἀδὰμ ἀπεργά-
σηται»⁴⁰.

‘Η τελευταία, μεγάλης σημασίας, θεολογική πρόταση του ύμνου, φαίνεται έξαρτωμένη από τή φράση του Μ. Άθανασίου: «Αύτὸς γάρ ἐνηθρώπησεν, ἵνα ἡμεῖς θεοποιηθῶμεν»⁴¹.

Θά περατώσουμε τήν προσπάθεια προσεγγίσεως τοῦ μυστηρίου τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Θεοῦ Λόγου μέ λόγια τοῦ Μ. Ἀθανασίου, μέ τά ὅποια ἔκεινος τονίζει τήν ἀδυναμία τοῦ ἀνθρώπου νά ἐρμηνεύσει καὶ νά κατανοήσει ὅσα γεγονότα συνδέονται μ' αὐτό: «καὶ ὅλως τὰ κατορθώματα τοῦ Σωτῆρος τὰ διὰ τῆς ἐνανθρωπήσεως αὐτοῦ γενόμενα, τοιαῦτα καὶ τοσαῦτά ἔστιν, ἃ διηγήσασθαι τις ἐθελήσειεν, οἷοικε τοῖς ἀφορῶσιν εἰς τὸ πέλαγος τῆς θαλάσσης καὶ θέλουσιν ἀριθμεῖν τὰ κύματα ταύτης..., κάλλιον οὖν μὴ πρὸς τὰ ὅλα ἀφορῶντα λέγειν, ὃν οὐδὲ μέρος ἔξειπεῖν τις δύναται,...»⁴². Οντως «Μέγα τὸ μυστήριον, τῆς σῆς ἐνανθρωπήσεως, Κύριε, δόξα σοι»⁴³. ◉

30. α' στιχηρ. ίδιόμ.Έσπερίων 25ης Δεκεμ

31. α' στιχηρ. ίδιόμ. Έσπερίων 25ης Δεκεμ

32. α' τροπάρ. α' ὡδῆς ιαμβικοῦ κανόνος 25ης Δεκεμ.

33. Στιχηρ. ίδιομ. Ὁρθρου 25ης Μαρτίου

34. Δόξα καὶ νῦν... Ἀποστίχων Ἐσπερινοῦ 25ης Μαρτίου.

35. Δόξα καὶ νῦν... Θ' Ὁρας Μ. Ὁρῶν Χριστουγέννων.

36. Στίχοι 23ης Δεκεμ.

37. Βαρούχ 3, 38.

38. Εἰς τὸ γενέθλιον τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, Λόγος Β'
§1, PG 56, 388. ΕΠΕ 35, 370⁵⁻¹³

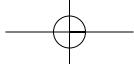
39."Evθ' ἀνωτεροῦ

40. Δοξαστικόν Αἴγων 25ης Μαρτίου

⁴¹ Περί ἐναγκθιωπήσεως, §54 (PG 25, 192, ΕΠΕ 1, 366²⁵

41. Ηερι εναντο
42. Ἔγθ ἀνωτ

43. Λοξαστικόν Αἴγων 26ης Λεκευ

ΤΟ ΑΛΗΘΙΝΟ ΦΩΣ ΕΠΕΦΑΝΗ

Πρωτ. Ανδρέα Μαρκόπουλον, Εφημέριον Αγίου Νικολάου Πειραιώς

Την 6η Ιανουαρίου η αγία μας Εκκλησία εορτάζει τη μεγάλη Δεσποτική εορτή των Θεοφανίων ή Επιφανίων, ή τα Άγια Φώτα, που είναι η τελευταία εορτή του αγίου Δωδεκαμέρου. Η αρχή της είναι ανάλογος προς την εορτή των Χριστουγέννων.

Την 6η Ιανουαρίου εορτάζουν κατά το παλαιό ημερολόγιο το χειμερινό ηλιοστάσιο οι εθνικοί της Αιγύπτου και της Αραβίας.

Κατά τις αρχές του Γ' αιώνος πρώτοι οι αιρετικοί οπαδοί του Βασιλείδου επεχείρησαν την αντικατάστασιν της ειδωλολατρικής αυτής εορτής με την εορτή του βαπτίσματος του Χριστού. Ολίγον αργότερα η Εκκλησία της Ανατολής καθόρισε την 6ην Ιανουαρίου ως ημέρα εορτής των Επιφανίων ή Θεοφανίων. Ο Απ. Παύλος ομιλεί για την «Επιφάνια της δόξης του μεγάλου Θεού». Άλλον τονίζει ότι διά του Χριστού «επεφάνη η χάρις του Θεού η σωτήριος πάσιν ανθρώποις».

Είναι η αρχαιότερη μετά το Πάσχα μεγάλη δεσποτική εορτή. Η πρώτη μαρτυρία παρέχεται υπό του Κλήμεντος του Αλεξανδρέως (215). Συνεορτάζονταν με την εορτή της γέννησης του Χριστού. Κατά τον Δ' αιώνα χωρίστηκαν οι δύο εορτές, οπότε τα Χριστούγεννα μεταφέρθηκαν στις 25 Δεκεμβρίου, την ημέρα που οι εθνικοί εόρταζαν τον Θεό ήλιο και οι Χριστιανοί τον ήλιο της Δικαιοσύνης, και τα Θεοφάνια διατήρησαν ως περιεχόμενο της εορτής το εν Ιορδάνη Βάπτισμα του Κυρίου. Η αποσυμφόρησις αυτή δεν έβλαψε αλλ' αντιθέτως εξυπηρέτησε κατηχητικές και ποιμαντικές ανάγκες της Εκκλησίας. Γεγονός πάντως είναι ότι την ημέρα της βαπτίσεως του Χριστού με την εμφάνιση της Αγίας Τριάδος και την ομολογία του Τιμίου Προδρόμου έχουμε την επίσημη ομολογία ότι ο Υιός του Θεού είναι «είς της Τριάδος», ο οποίος ενηγθρώπησε για τη σωτηρία του ανθρώ-

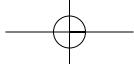

Μονή Οσίου Λουκά Βοιωτίας. Η βάπτιση του Χριστού. Ψηφιδωτό από την κόγχη του τρούλου.

πίνου γένους από την αμαρτία τον διάβολο και τον θάνατον.

Ιδιαίτερη λαμπρότητα της δίδει η ακολουθία του μεγάλου Αγιασμού που σήμερα, για την εξυπηρέτηση των πιστών, τελείται δύο φορές την παραμονή και μετά τη λειτουργία της εορτής. Είναι μια παραστατική εξεικόνισης του Βαπτισμού του Κυρίου. Πρώτος, απαρχή του νέου λαού και κεφαλή, βαπτίζεται ο Χριστός και αγιάζει την φύσιν των υδάτων για να δημιουργηθή δ' αυτών ο νέος κόσμος, η καινή κτίσις, οι νέοι άνθρωποι, οι Χριστοφόροι και θεοφόροι πιστοί. Κατά την παννυχίδα των Θεοφανίων, μετά τον αγιασμό του ύδατος και την μετάληψιν και τον ραντισμό των πι-

στών, εβαπτίζοντο σ' αυτό οι κατηχούμενοι. Ήταν η εορτή «των Φώτων», του φωτισμού, του βαπτίσματος του Χριστού και των Χριστιανών. Με το βάπτισμα του Τιμίου Προδρόμου οι άνθρωποι βοηθούντο στη συναίσθηση των αμαρτιών τους, προετοιμάζοντο για το τελείωτερο Βάπτισμα του Χριστού. Ο Ιησούς Χριστός καλεί τον Τίμιο Πρόδρομο, ο τέλειος Θεός και τέλειος άνθρωπος «ο μη γνούς αμαρτίαν», να τον βαπτίση. Εβαπτίσθη χωρίς να έχει ανάγκη καθάρσεως «αλλά την εμήν οικειούμενος κάθαρσιν». Βαπτίσθηκε για να συντρίψῃ τις κεφαλές των δρακόντων στο νερό, για να πλύνη την αμαρτία και να θάψη ολόκληρο τον παλαιό Αδάμ μέσα στο νε-

ρό για να αγιάση τον Βαπτιστή, αφού δεν αγιάσει ο Τίμιος Πρόδρομος τον Χριστό, αλλά ο Χριστός τον Πρόδρομο, για να τηρήσῃ τον νόμο, αφού Αυτός ο ίδιος τον έδωσε και δεν έπρεπε να φανεί παραβάτης.

Κατά τον Ιερό Χρυσόστομο, κατά το βάπτισμα του Κυρίου συμβαίνει κάτι πολύ σημαντικό. Το μεν Ιουδαϊκόν παύεται βάπτισμα, το δε ημέτερον αρχή λαμβάνει. Καταργείται το Ιουδαϊκόν και αρχίζει το Χριστιανικόν, και ό,τι έγινε στο Πάσχα αυτό συνέβη και στο βάπτισμα. Διότι και εκεί ο Κύριος «αμφότερα μετελθών, το μεν έπαυσε, τω δε αρχήν δέδωκε». Στο υπερώον της Ιερουσαλήμ εώρτασαν ο Κύριος και οι μαθηταί το Πάσχα των Ιουδαίων για τελευταία φορά, και αμέσως μετά παρέδωσε ο Κύριος το νέο Πάσχα, το Μέγα Μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας. Και εδώ, αφού επλήρωσε το Ιουδαϊκόν βάπτισμα, άνοιξε συγχρόνως τη θύρα στο βάπτισμα της Εκκλησίας. Όπως σε μια τράπεζα τότε, έτσι σ'έναν ποταμό τώρα «και την σκιάν υπογράψας και την αλήθειαν προσθείς» έδωσε κύρος στα σκιώδη που ίσχυαν στην Παλαιά Διαθήκη, καθώς τα ετήρησε, τα κατήργησε όμως, διότι επέρασε πια ο καιρός τους, αφού ήλθε να διώξῃ τη σκιά, για να φανερώσῃ την αλήθεια.

Η βάπτιση του Ιησού έχει κάτι το ουσιαστικά διαφορετικό από εκείνη των άλλων ανθρώπων που προσέρχονταν στον Ιωάννη. Ο Ιησούς Χριστός δεν εξομολογείται πριν από τη βάπτιση τις αμαρτίες του, όπως απαιτούσε η τάξη, που είχε ο Πρόδρομος επιβάλει. (Ούτε ο Πρόδρομος του εζήτησε, όπως συνέβαινε με τους άλλους, να εξομολογηθῇ.) Γιατί ο Χριστός δεν είχε αμαρτίες, ήταν ένας άνθρωπος εξωτερικά όμοιος αλλ' εσωτερικά διαφορετικός από όλους τους άλλους.

Το Πνεύμα του Θεού, που σε λίγο θα κάνη και αισθητά φανερή την παρουσία Του, φωτίζει τον Πρόδρομο να γνωρίσῃ «τον ελθόντα προς αυτόν». Το ίδιο συνέβη και με αυτή τη Βάπτιση του Ιησού. Πολλοί παρέτειναν το βάπτισμα για να συνεχίσουν την εξομολόγηση κατά τη διάρκειά του. Ο Χριστός όμως «ανέβη ευθύς από του ύδα-

τος» γιατί δεν είχε αμαρτίες να εξομολογηθῇ.

Κατά τη βάπτιση «ανεώχθησαν οι Ουρανοί... Το Πνεύμα του Θεού καταβαίνοντας επειστερά... και ιδού φωνή λέγουσα «ούτος εστίν ο Υἱός μου ο αγαπητός εν ω ηδόκησα»». Στη βάπτιση φανερώνεται το μυστήριο της Αγίας Τριάδος, «Η της Τριάδος εφανερώθη προσκύνησις». Η εμφάνιση του Αγ. Πνεύματος πάνω από τον Ιησού, παρατηρεί ο Ιερός Χρυσόστομος, απέκλεισε κάθε σύνδεση της φωνής με το πρόσωπο του Προδρόμου και εβεβαίωσε την αποκλειστική αναφορά της στο πρόσωπο του Χριστού.

Ο Ιησούς Χριστός είναι Υἱός του Θεού, Γνήσιος Υἱός κατά φύση και όχι κατά χάρη. Η «φωνή» και η εμφάνιση του Αγίου Πνεύματος σφραγίζουν τη μεσσιανική λυτρωτική αποστολή του, αποκαλύπτοντας την ταυτότητά Του. Ο Χριστός είναι ο Εμμανουήλ, ο θεός μεθ' ημών.

Η είσοδος του Θεού στην ανθρώπινη ιστορία είναι γεγονός. Το Άγιο Πνεύμα γίνεται έτσι ο συνδετικός κρίκος γεννήσεως και βαπτίσεως του Χριστού. Εκεί ενεργεί την άσπορο σύλληψή Του, εδώ τον χρίει Μεσσία και εξωτερικά παρουσιάζοντάς Τον, στα μάτια των ανθρώπων, όχι όπως τον έβλεπαν αλλά όπως στην πραγματικότητα ήταν.

Με το βάπτισμα του Χριστού αποδεικνύεται ότι ο Χριστός ήλθε για μας τους αμαρτωλούς. Ήρθε όχι να κρίνει αλλά να σώσει, ούτε για να φέρει αντικειμενικούς νόμους και κανόνες από το ύψος της τελειότητος και Θεότητός Του, αλλά για να ενωθεί μαζί μας έτσι ώστε, γενόμενος ένας από μας, να μας καταστήση μετόχους της τελείας και αναμάρτητης ζωής Του.

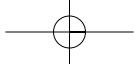
Ο Χριστός εισήλθε στον κόσμο μας ως παιδί και με τη γέννησή Του ανέλαβε και οικειώθηκε την ανθρώπινη φύση. Ο Υἱός του Θεού έγινε Υἱός του ανθρώπου. Ο αναμάρτητος ενώνεται μ' εμάς τους αμαρτωλούς. Ο Σωτήρας ενώνεται με τους χαμένους. Όλα αυτά μαρτυρούν πως ο Χριστός επιθυμεί να μας σώση με την αγάπη. Σύμφωνα με τον Προφήτη Ησαΐα, «ούτος

τας αμαρτίας ημών φέρει και περί ημών οδυνάται... τω μώλωπι αυτού ημείς ιάθημεν».

Υπάρχει ωστόσο και ένα δεύτερο και πιο χαρούμενο νόημα στο βάπτισμα του Κυρίου. Μετά την ακολουθία των Θεοφανίων, οι πιστοί αφήνουν την Εκκλησία λουσμένοι στο Φως της Χάριτος του Θεού, πηγαίνοντας να αγιάσουν τα ύδατα. Τα θριαμβικά και δοξαστικά λόγια του ψαλμού αντηχούν «Φωνή Κυρίου επί των υδάτων». Και μας φανερώνεται το νόημα και η σημασία του νερού ως εικόνα της ζωής, ως εικόνα του κόσμου και όλης της δημιουργίας.

Εδώ στο βάπτισμά Του ο Θεός επιστρέφει τον κόσμο, να λάμπει από την δόξα των αστέρων και την ομορφιά που είχε την πρώτη ημέρα της δημιουργίας. Το καθετί σ' αυτόν τον κόσμον, μαζί και η ύλη, η ίδια η ουσία του, για άλλη μια φορά γίνεται δρόμος για τον Θεό, κοινωνία μαζί Του. Αυτό που γιορτάζουμε τη χαρμόσυνη και λαμπρή ημέρα των Θεοφανίων είναι ο ερχομός του Θεού στη δημιουργία του. Δε γνωρίζουμε τι ακριβώς ένιωσε ο Ιωάννης, όταν τα χέρια του ακούμπησαν τον Σωτήρα, ή πώς είδε τους ουρανούς να ανοίγουν ή πώς άκουσε τη φωνή. Η στιγμή αυτή ήταν αναμφίβολα γι' αυτόν μια στιγμή εκτυφλωτικού φωτός, όταν τα πάντα άστρα φωναν και πήραν φωτιά με τη χαρά της αρχικής ομορφιάς της δημιουργίας, καθώς ο κόσμος για άλλη μια φορά αποκαλύφθηκε ως κόσμος του Θεού εξαγνισμένος και αναγεννημένος. «Ο Χριστός ήρθε για να ανακαίνισε όλη τη κτίση». Γιορτάζουμε την ανακαίνιση όταν βλέπουμε τον ιερέα να ραντίζει την Εκκλησία, εμάς, τα σπίτια, τη φύση και όλο τον κόσμο, με το καινούργιο το Άγιο, το Θεϊκό νερό, και όταν βλέπουμε τους ανθρώπους να στριμώχνονται για να μετάσχουν σε αυτό το «ζων ύδωρ» που ρέει στην αιώνια ζωή.

Έτσι, όποιος διψά ας έρθη σ' αυτόν να λάβῃ το δώρο του ζώντος ύδατος, το δώρο της νέας ζωής καθαρός και αναγεννημένος. ☩

ΤΑ ΝΕΑ ΜΑΣ

► ΒΡΑΒΕΥΣΗ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΩΝ ΣΠΟΥΔΑΣΑΝΤΩΝ ΣΤΗ ΣΧΟΛΗ ΜΑΣ

Το Δ.Σ. στην πρόσφατη συνεδρίασή του αποφάσισε να τιμήσει τους Μητροπολίτες που σπούδασαν στη Σχολή και με το έργο τους συνετέλεσαν στην εξάπλωση της φήμης της. Από καιρό λογαριάζαμε να τους προσκαλέσουμε σε μια εκδήλωση προς τιμήν τους, όπου θα έχουμε τη χαρά να τους δούμε όλους μαζί και να πάρουμε την ευλογία τους. Να που έφτασε η ώρα να αποδώσουμε τις δέουσες τιμές προς εκείνους για τους οποίους καμαρώνουμε όλοι, γιατί είναι τέκνα της Σχολής μας και κατέστησαν άξιοι της ιερής τους αποστολής. Στείλαμε, λοιπόν, επιστολές με τις οποίες τους καλούμε να προσέλθουν στην τιμητική εκδήλωση που ετοιμάζει η Ένωση μας προς τιμήν τους στις 7 Φεβρουαρίου 2015 στον Ι. Ν. Αγ. Νικολάου Πειραιώς. Οι επιστολές εστάλησαν προς τους κάτωθι Μητροπολίτες:

Μητροπολίτη Φιλίππων, Νεαπόλεως και Θάσου
κ.κ. Προκόπιο

Μητροπολίτη Καρπενησίου κ.κ. Νικόλαο

Μητροπολίτη Ηλείας και Ωλένης κ.κ. Γερμανό

Μητροπολίτη Μαντινείας και Κυνουρίας
κ.κ. Αλέξανδρο

Μητροπολίτη Γουμενίσσης, Αξιούπολεως και
Πολυκάστρου κ.κ. Δημήτριο

Μητροπολίτη Ύδρας, Σπετσών και Αιγίνης κ.κ. Εφραίμ

Μητροπολίτη Θηβών και Λεβαδείας κ.κ. Γεώργιο

Μητροπολίτη Μαραθώνα κ.κ. Μελίτωνα

Το κείμενο των επιστολών είναι το ακόλουθο:

Ένωσις Αποφοίτων Εκκλησιαστικής Σχολής Κορίνθου
Τ.Θ. 52057, Τ.Κ. 14 410, Μεταμόρφωση

Αριθ. Πρωτ. 40 Μεταμόρφωση, 20 Νοεμβρίου 2014

Προς Σεβασμιώτατον Μητροπολίτη

Σεβασμιώτατε,
Χαίρετε εν Κυρίῳ και υγιαίνετε!

Διά της παρούσης επιθυμούμε να σας γνωστοποιήσουμε ότι το Δ.Σ. της Ενώσεώς μας ομοφώνως αποφάσισε να σας βραβεύσει για την καρποφόρο αδιάλειπτη ποιμαντορία σας και την εν γένει παρουσία και προσφορά σας στην τοπική κοινωνία της καθ' υμάς Ιεράς Μητροπόλεως.
Η σχετική τιμητική εκδήλωση θα πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο της καθιερωμένης τακτικής σύναξής μας στην αρχή κάθε έτους, η οποία θα λάβει χώρα το Σάββατο 7 Φεβρουαρίου 2015 στον Ιερό Ναό του Αγίου Νικολάου Πειραιώς, μετά το πέρας της Θείας Λειτουργίας.
Αδελφική χαρά και πνευματική αγαλλίαση θα νιώσουμε όλοι μας εάν λαμπρύνετε με την παρουσία σας την εκδήλωση.
Με βαθύτατο σεβασμό και αδελφικούς χαιρετισμούς,

Το Διοικητικό Συμβούλιο

Πρόεδρος, Ψυχογιός Αθανάσιος

Αντιπρόεδρος Α', πατήρ Μαρκόπουλος Ανδρέας

Αντιπρόεδρος Β', Κορκόντζηλας Γεώργιος

Γενικός Γραμματέας, Μαρινός Μιχαήλ

Αναπληρωτής Γραμματέας, Δημόπουλος Γεώργ.

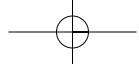
Ταμίας, Δαφαδήμος Αντώνιος

Μέλη, Βουρλής Αθανάσιος

Γιαννακόπουλος Γεώργιος

Καλλαράς Μιχαήλ

ΥΓ. Προϊστάμενος του Ι. Ν. Αγίου Νικολάου (οδός Αγίου Νικολάου 1, Τ.Κ. 185 37) είναι
ο αντιπρόεδρος της Ενώσεως, πατήρ Ανδρέας Μαρκόπουλος. Τηλέφωνα επικοινωνίας:
210-454511247 & 6949321007

■ Η ΝΕΑ ΜΑΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ

Την 7η Φεβρουαρίου 2015, ημέρα Σάββατο, θα πραγματοποιηθεί η νέα μας Γενική Συνέλευση και η κοπή της αγιοβασιλόπιτας της Ένωσής μας στον Ι. Ν. Αγίου Νικολάου Πειραιώς, στον οποίο υπηρετεί ο Αντιπρόεδρος της Ένωσης π. Ανδρέας Μαρκόπουλος. Ο Ναός βρίσκεται στο λιμάνι του Πειραιά, στην ομώνυμη πλατεία. Θα προηγηθεί Αρχιερατική Θεία Λειτουργία και Μνημόσυνο των απολιτόντων τον βίον συμμαθητών και καθηγητών μας.

Ακολούθως, στην αίθουσα του Ναού θα κόψουμε την πίτα μας μέσα στο γνωστό πνεύμα αδελφοσύνης και αγάπης, και θα βραβευθούν οι μητροπολίτες που σπούδασαν στη Σχολή μας για το ποιμαντορικό τους έργο και την εν γένει προσφορά τους στην κοινωνία.

Ο ναός του Αγίου Νικολάου Πειραιώς.

Στη Γενική Συνέλευση που θα ακολουθήσει θα εγκριθεί ο απολογισμός του 2014 και ο προϋπολογισμός για το 2015.

Παρακαλείσθε όλοι να προσέλθετε και αυτή τη φορά για όλους τους παραπάνω λόγους.

■ ΕΚΔΡΟΜΗ ΣΕ ΜΥΚΗΝΕΣ ΚΑΙ ΝΑΥΠΛΙΟ

Στις 29 Νοέμβρη 2014, ημέρα Σάββατο, ένα εκδρομικό λεωφορείο ναυλωμένο από την Ένωσή μας, με οδηγό τον συμμαθητή και φίλο Διονύσιο Φαραό, τον συμπαθέστατο φίλο Νιόνιο, επιβιβάζει συμμαθητές από την Αθήνα και την Κόρινθο για μια ημερήσια εκδρομή, που έχει αποφασιστεί από το Δ.Σ., στις Μυκήνες και στο Ναύπλιο.

Η διάθεση όλων ανεβασμένη. Πειράγματα, χαρές και γέλια σε όλη τη διαδρομή μέχρι την πρώτη αποβίβαση.

Μυκήνες, η «πολύχρυση» πόλη του Αγαμέμνονα, η επικρατέστερη δύναμη σε όλη την Ελλάδα, η πόλη με το πιο πλούσιο ανακτορικό συγκρότημα. Ο χώρος επιβλητικός. Ανεβαίνοντας στην Ακρόπολη περάσαμε από την Πύλη των Λεόντων. Δυο ακέφαλα λιοντάρια-φρουροί στέκουν αγέρωχα κι ελέγχουν την είσοδο. Μια υπέροχη αρχιτεκτονική που σε συναρπάζει... Αντικρίσαμε τους τα-

φικούς περιβόλους, τα κτερίσματα των οποίων γέμισαν, πραγματικά, το Αρχαιολογικό μας Μουσείο, και φτάσαμε στο χιλιοδοχασμένο, ερειπωμένο όμως σήμερα, ανάκτορο στην κορυφή του λόφου. Από εκεί η θέα της περιοχής είναι θαυμάσια. Η ιστορία των Ατρειδών πέρασε μέσα μας σε λίγα λεπτά...

Οι μύθοι που συνδέονται με την ιστορία των Μυκηνών διαπέρασαν τους αιώνες με τα Ομηρικά Έπη και τις μεγάλες τραγωδίες της κλασικής εποχής και ενέπνευσαν και συνεχίζουν να εμπνέουν παγκοσμίως την πνευματική δημιουργία και την Τέχνη.

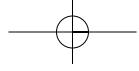
Δεύτερος σταθμός η **Μονή Αγ. Δημητρίου Καρακαλά**, στην περιοχή Ναυπλίου, ένα φρούριο πέτρινο στην περιοχή που φαντάζει επιβλητικό. Μας περίμενε η συμπαθέστατη Γερόντισσα για να μας ξεναγήσει και να μας πει

Η Ιερά Μονή Αγίου Δημητρίου Καρακαλά λίγο έξω από το Ναύπλιο.

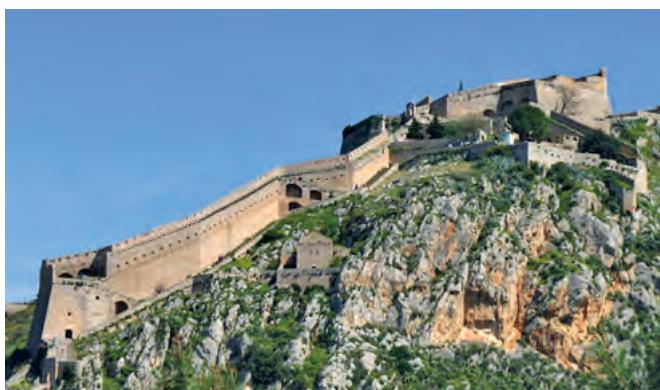
όσα μπορούσε για την ιστορία του μοναστηριού. Μπήκαμε στον επιβλητικό Ναό και αυθόρυμη μαζευτήκαμε στο αναλόγιο, μπροστά από το περίτεχνο τέμπλο και γάλαμε το Απολυτίκιο του Αγίου. Μόλις τελείωσε η ξενάγηση, η Γερόντισσα μας πρόσφερε γλυκά και αναψυκτικά. Αφού περιοδεύσαμε εσωτερικά τη Μονή, θαυμάσαμε την αρχιτεκτονική της και όλο το πετρόχτιστο και πανύψηλο συγκρότημα κτιρίων. Όταν βγήκαμε έξω, σταθήκαμε για λίγο και αναλογιστήκαμε τον ρόλο που έπαιξαν τα μοναστήρια στην περιφρούρηση της πίστης μας αλλά και στη σωτηρία της πατρίδας. Καθώς φεύγαμε, μου ήρθαν στον νου λίγες γραμμές από το Ημερολόγιο του 2013 της Ι. Μητροπόλεως Θηβών και Λεβαδείας, γραμμένες από τον συμμαθητή μας Μητροπολίτη κ. Γεώργιο: «Τα μοναστήρια, με ιερό πείσμα, επιμένουν να τηρούν τον κατ' αλήθειαν τρόπο υπάρξεως με τη διαρκή θεία λατρεία και την διακριτική παραμυθία και έμπρακτη αγάπη προς τον δοκιμαζόμενο άνθρωπο. Π' αυτό και η επίσκεψη σε ένα μοναστήρι, ακόμη κι όταν δεν γίνεται με ευλαβική προσκυνηματική διάθεση, αποβαίνει για κάθε καλοπροαίρετο επισκέπτη αφορμή γόνιμου πνευματικού προβληματισμού και ανεφοδιασμού».

Επόμενος σταθμός το **Παλαμήδι**, το ονομαστό κά-

στρο που σκεπάζει και προστατεύει την πανέμορφη πρώτη πρωτεύουσα της Ελλάδας, το Ναύπλιο. Ένα κάστρο τέλεια διατηρημένο που προσφέρει στον επισκέπτη του μια σαφέστατη εικόνα για τον τρόπο που χτίζονταν τα κάστρα, τον τρόπο που διεξαγόταν η άμυνα επάνω στα τείχη και μέσα από αυτά. Μια άθλια «τρύπα» στον βράχο, πολύ στενή και χωρίς φως μέσα στο κάστρο, χρησιμοποιήθηκε και ως φυλακή για τον ηρωικό «Γέρο του Μοριά», τον Θόδωρο Κολοκοτρώνη, στα χρόνια της εμφύλιας διαμάχης! Τί να πει κανείς... Βγαίνοντας απολαύσαμε μια καταπληκτική θέα του Ναυπλίου, ανεπανάληπτη.

Κατεβήκαμε από τον βράχο και γενυματίσαμε μαζί σε εστιατόριο της πόλης. Ήταν πραγματικά μια από τις ευτυχέστερες στιγμές, καθώς όλοι ανταλλάσσαμε ευχές μεταξύ μας για υγεία και μακροημέρευση. Στη συνέχεια, πε-

Το Παλαμίδι.

ριοδεύσαμε τα αμέτρητα σοκάκια της πόλης με τα τόσο ενδιαφέροντα κτίρια, το καθένα από τα οποία συνδέεται με μεγάλα γεγονότα της σύγχρονης Ιστορίας μας. Όλα αυτά μέχρι που σκοτείνιασε...

Στην επιστροφή, τα πρόσωπά μας έλαμπαν από ευτυχία. Ακολούθησαν πειράγματα, ανέκδοτα και τραγούδια. Ιδιαίτερη μνεία πρέπει να γίνει στο μεγάλο τραγουδιστικό ταλέντο του Βαγγέλη Παπαδά, καθηγητή Μουσικής, ο οποίος μας «ταξίδεψε» σε όμορφες στιγμές του παρελθόντος με την υπέροχη φωνή του. Έτσι, δεν καταλάβαμε πότε φτάσαμε στο τέρμα! Ο αποχαιρετισμός ήλθε ως επιστέγασμα μιας φανταστικής εκδρομής και η υπόσχεση να ξαναβρεθούμε όλοι, αν βέβαια το θέλει ο Θεός, σε μια καινούργια εξόρμηση...

► Λίγα λόγια για τη Μονή Αγ. Δημητρίου Καρακαλά

Δεκατρία χιλιόμετρα από το Ναύπλιο, κοντά στο χωριό Άγιος Αδριανός, στους πρόποδες του Αραχναίου όρους, μακριά από τους πολύβοους δρόμους, σε ένα περιβάλλον ειδυλλιακό βρίσκεται το πετρόκτιστο μοναστήρι-φρού-

ριο του Αγ. Δημητρίου. Η ίδρυσή του ανάγεται σε πολύ παλαιές εποχές, τα αρχεία όμως που υπήρχαν καταστράφηκαν από μεγάλη πυρκαγιά στις αρχές του 19ου αι. Πολλοί πιστεύουν ότι ιδρύθηκε τον 13ο αι.

Είναι αφιερωμένο στον Αγ. Δημήτριο τον Μυροβλύτη και το όνομά του πήρε –κατά την επικρατέστερη εκδοχή– από παραφθορά του τουρκικού ονόματος **Κουρουκούλε**, που σημαίνει «ξηρό κάστρο» (καστέλι). Άλλωστε, το μοναστήρι είναι από πολύ παλιά γνωστό με την ονομασία **Ξηροκαστέλι**. Μια άλλη εκδοχή, που αποδέχονται κάποιοι, είναι ότι το όνομα Καρακαλάς είναι ουσιαστικό και έχει σχέση με τον κτήτορα και την ίδρυση του μοναστηριού. Άλλοι πιστεύουν ότι είναι όνομα κάποιου άρχοντα της περιοχής.

Η Μονή είναι Σταυροπηγιακή, σύμφωνα με το σιγίλιο...

Στις αρχές του 19ου αι. καταστράφηκε από πυρκαγιά, τα δε υλικά που διασώθηκαν χρησιμοποιήθηκαν από τον πασά του Ναυπλίου για την οικοδόμηση οθωμανικού τεμένους ή τεκέ. Το κτίριο σώζεται ως σήμερα και ονομάζεται «βουλευτικό». Η Μονή ξαναχτίστηκε το 1871 πάνω στα παλαιά της ερείπια. Δεν έχουμε σαφή εικόνα της αρχιτεκτονικής της.

Ο αρχιτεκτονικός χαρακτήρας της Μονής Καρακαλά είναι φρουριακός, έχει δηλαδή τη μορφή οχυρού, που μπορούσε να αντιτάξει άμυνα αν χρειαζόταν. Αποτελείται εσωτερικά από ένα αίθριο, στη μέση του οποίου υψώνεται ο Ναός. Το αίθριο περικλείεται από ένα παραλληλόγραμμο κτισμάτων (κελιών, ξενώνων και βοηθητικών χώρων). Εκτός από τον Ναό του Αγίου Δημητρίου, υπάρχουν πέντε παρεκκλήσια: της Παναγίας Πορταΐτισσας, του Αγίου Νεκταρίου, της Αγίας Παρασκευής, της Αγίας Ειρήνης Χρυσοβαλάντου και του Οσίου Εφραίμ.

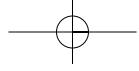
Το Καθολικό έχει σχήμα εγγεγραμμένου σταυρού με οκτάπλευρο τρούλο. Πάνω από τον νάρθηκα υπάρχει διακοσμητικό κυκλικό άνοιγμα, που οδηγεί σε τρίλοβο καμπαναριό. Εσωτερικά πολύ ενδιαφέρον είναι το ξυλόγλυπτο περίτεχνο τέμπλο, έργο του 17ου αι., και αρκετές φορητές εικόνες. Ολόκληρος ο Ναός είναι αγιογραφημένος από τον αγιογράφο Χ. Βούλγαρη.

Στα χρόνια της Επανάστασης του 1821, η Μονή ανέπτυξε μεγάλη δραστηριότητα. Κατ' αρχάς, ο ηγούμενος, ονόματι Σουρίλος, και οι ογδόντα μοναχοί ξεσήκωσαν τους κατοίκους της περιοχής για να λάβουν μέρος μαζί τους στον αγώνα κατά των Τούρκων στην πολιορκία του Ναυπλίου. Μάλιστα η λαϊκή μούσα τον παρουσιάζει...

«Να ρίχνει μες στο θυμιατό μπαρούτι για λιβάνι
Και να θυμάει τον πόλεμο, τα περασμένα νειάτα...».

Σε όλη τη διάρκεια του αγώνα η Μονή ήταν οπλοστάσιο, αποθήκη υλικού και καταφύγιο των αγωνιστών...

Αλλά και στα χρόνια της γερμανικής Κατοχής ανέπτυξε αντιστασιακή δράση. Το 1943 κάηκε όλη η βόρεια πλευρά του από τους Γερμανούς, επειδή συνεργαζόταν

10 | Η ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ της Εκκλησιαστικής Σχολής Κορίνθου Ιανουάριος 2015

και βοηθούσε τους αντάρτες. Ο ηγούμενος συνελήφθη και βασανίστηκε μέχρι θανάτου για να αποκαλύψει τα ονόματα των ανταρτών της περιοχής.

Από το 1963 η Μονή είναι γυναικεία. Έχει εννέα μοναχές που διατηρούν καθαρό και τακτοποιημένο τον χώρο, διατηρούν υφαντήριο και κατασκευάζουν κεντήματα. Είχε τεράστια περιουσία η οποία διενεμήθη στους αγρότες της περιοχής. Έχει απομείνει ελάχιστη που δεν επαρκεί για την ικανοποίηση όλων των αναγκών της.

Μιχάλης Π. Καλλαράς

► ΤΟ ΛΕΥΚΩΜΑ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Επειδή έχουν μείνει αδιάθετα μερικά αντίτυπα του Λευκώματος, παρακαλούνται τα μέλη της Ένωσης που επιθυμούν να τα παραλάβουν να επικοινωνήσουν άμεσα με τον Γραμματέα μας κ. Μαρινό στο τηλέφωνο **694 458 1583** και θα το παραλάβουν με Courier.

Ορισμένα λάθη που υπάρχουν στο Λεύκωμα, αυτά που δημοσιεύτηκαν στο προηγούμενο φύλλο και όσα τυχόν νέα ευρεθούν, θα διορθωθούν στην ηλεκτρονική μορφή που θα έχει το Λεύκωμα στην ιστοσελίδα της Ένωσης. Παρακαλείσθε όλοι να μας υποδείξετε όσα συναντήσετε, για να τα διορθώσουμε με τον τρόπο αυτό. Οι προσάρθεις που κατέβαλε η Συντακτική Επιτροπή για την αποφυγή λαθών υπήρξαν μεγάλες, λίγα όμως διέφυγαν εξαιτίας της απειρίας μας κυρίως.

Το Δ.Σ. είχεται σ' εσάς
και στις οικογένειές σας
Καλά Χριστούγεννα
& Ευχές
το Νέο Έτος

► ΥΜΝΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΧΟΛΗ

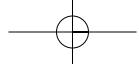
Στο Δ.Σ. έγινε πρόταση από τον κ. Γ. Γιαννακόπουλο για τη συγγραφή και τη σύνθεση Ύμνου της Σχολής, που θα αποτελέσει και συνδετικό κρίκο για όλους μας. Παρακαλούνται, όσοι το επιθυμούν, να μας αποστείλουν τους στίχους που κατά τη γνώμη τους αντιπροσωπεύουν τη δόξα και το μεγαλείο της Σχολής μας.

► Η ΕΠΑΝΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΧΟΡΩΔΙΑΣ ΜΑΣ

Το Δ.Σ., στην τελευταία συνεδρίασή του, αποφάσισε την επανασύσταση της χορωδίας μας. Το βασικό επιχείρημα ήταν η άκρως επιτυχημένη παρουσία της στη μουσικοφιλολογική βραδιά για τον δάσκαλό μας Δημ. Παναγιωτόπουλο-Κούρο στην Κόρινθο. Για τον λόγο αυτό αποφάσισε να σταλούν επιστολές σε συμμαθητές ιεροψάλτες με την παράκληση να συνδράμουν αυτή την προσπάθεια με τη δική τους προσωπική συμμετοχή. Το έργο της οργάνωσης και του συντονισμού της χορωδίας ανατέθηκε στο μέλος του Δ.Σ. Γ. Γιαννακόπουλο. Μπορείτε, λοιπόν, όσοι επιθυμείτε, να επικοινωνήσετε μαζί του στα τηλέφωνα **2109828683** ή **6974880140**.

Το κείμενο της επιστολής έχει ως εξής:

► ΑΞΙΟΣ!

Την Κυριακή 16 Νοεμβρίου ο Σεβ. Μητροπολίτης Κορίνθου κ. Διονύσιος χειροτόνησε τον πρώην Διάκονο της Ι. Μητροπόλεως κ. Παναγιώτη Αναστασόπουλο, απόφοιτο του Εκκλησιαστικού Λυκείου Κορίνθου, εις Πρεσβύτερο, στον Ι. Ναό Αγ. Κωνσταντίνου και Ελένης Λεχαίου. Η χειροτονία έγινε μέσα σε κλίμα έντονης συγκίνησης και με τη δέουσα εκκλησιαστική τάξη και ευπρέπεια. Παρέστη στη πλήθος πιστών, καθώς και αντιπροσωπία της Ένωσης Αποφοίτων της Εκκλησιαστικής Σχολής Κορίνθου με επικεφαλής τον Πρόεδρο κ. Αθαν. Ψυχογιό και τον Γραμματέα κ. Μιχ. Μαρινό.

Ο νεοχειροτονηθείς Ιερεύς στη σύντομη προσφώνησή του ευχαρίστησε τον Σεβασμιώτατο για την εξαιρετική τιμή και ευλογία που του επεφύλαξε και δεσμεύτηκε ενώπιόν του και ενώπιον του ποιμνίου του ότι θα προσπαθήσει να φανεί άξιος πρεσβευτής του σπουδαιοτάτου υπουργήματος που ανέλαβε. Με δάκρυα στα μάτια ευχαρίστησε επίσης τον πνευματικό του πατέρα κ. Παναγιώτη Μαυραγάνη, τους γονείς του Ιωάννη και Κωνσταντίνα και τη σύζυγό του Λουκία, Πρεσβυτέρα.

Στην αντιφώνησή του ο Σεβασμιώτατος μίλησε με θερμά λόγια για την προσωπικότητά του και την πρότερη διακονία του στον Ι. Ν. Αποστόλου Παύλου και τον προέτρεψε να συνεχίσει με τον ίδιο ζήλο να υπηρετεί το

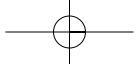
ποίμνιο του και να φανεί άξιος της αποστολής του. Κάλεσε, επίσης, τους πιστούς ενορίτες του στο Λέχαιο να τον αγκαλιάσουν και να τον εμπιστευθούν, επιδεικνύοντας την ίδια αγάπη με αυτήν που έδειξαν στον προκάτοχό του, προς το συμφέρον της Εκκλησίας και δόξαν Θεού...

Η Ένωσή μας του εύχεται να αναδειχθεί άξιος της υψηλής θέσης που κατέλαβε και με ανώτερο ήθος, υψηλό ποιμαντικό φρόνημα, αυτογνωσία, σύνεση και ορθότητα τρόπων, ταπεινοφροσύνη και ευγένεια, να εξασφαλίσει την αποδοχή και τον σεβασμό όλων...

M. P. K.

Όσοι δεν έχουν
παραλάβει το Λεύκωμα
να επικοινωνήσουν με τον
κ. Μιχάλη Μαρινό στο
τηλ.: 6944581583 για να τους
αποσταλεί χωρίς καμία
οικονομική επιβάρυνση.

Το επανεκδοθέν Λεύκωμα
της Ένωσής μας
μπορείτε να το βρείτε
στο website
της Εκκλησιαστικής
Σχολής Κορίνθου,
www.eaes.gr

π. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΠΛΑΘΡΑΣ

Τον Φώτη Γόγολα

Πρωτοπρεσβύτερος και Γενικός Αρχιερατικός Επίτροπος της Ιεράς Μητροπόλεως Μονεμβασίας και Σπάρτης

Όταν –κατά την τέλεση της Θείας Ευχαριστίας– ίσταται επί της Ωραίας Πύλης με υψωμένα τα χέρια, δεόμενος «Άνω σχώμεν τας καρδίας», αισθάνεσαι να αγγίζει τον ουρανό!...

Έτσι, παραστατικά, ξεκίνησα να χαράξω, με πολύ σεβασμό, λίγες απλές σκέψεις στις στήλες της ΦΩΝΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ για τον πατέρα Γεώργιο, τον πεφιλημένο συμμαθητή μας, τον σεβαστό λευίτη της Ιεράς Μητροπόλεως Μονεμβασίας και Σπάρτης, τον αξιοσέβαστο ιερέα, Γέροντα θα τον έλεγα σήμερα.

Υπάρχουν ιερείς που ασκούν το ιερό λειτούργημά τους με τρόπο απαράμιλλο, θεωρώντας το ως μια ειλικρινή και καθολική προσφορά ολόκληρου του εαυτού τους στο έργο του καθαγιασμού των ψυχών και, παράλληλα, αποτελούν πρότυπα οικογενειακού βίου. Τέτοιος είναι ο αγαπητός σε όλους μας παπα-Γιώργης. Ένας αληθινός λευίτης που αγαπά τον Χριστό στο πρόσωπο των συνανθρώπων του και με την αγάπη αυτή ασκεί όλο του το ποιμαντικό έργο, ενδιαφερόμενος για τις ανάγκες, υλικές και πνευματικές, του πληρώματός του. Μια αγάπη νικηφόρα, που υπερνικά τις δυσκολίες και «ου παροξύνεται, ου λογίζεται το κακόν... πάντα στέγει... πάντα υπομένει» (Α' Κορ. 13, 5-7). Η ολόφλογη πίστη του είναι το πολυτιμότερο δώρο του Θεού. Με αυτήν αγωνίζεται να αλλάξει τον κόσμο και ν' ανεβεί μια μια τις άγιες βαθμίδες προς το άκτιστο και ενυπόστατο φως του αϊδίου Θεού...

Απ' την άλλη, φροντίζει για την πολυμελή οικογένειά του όσο κανείς άλλος, ώστε να υπερβαίνει τις δυσκολίες και τα προβλήματα της ζωής και, ακολουθώντας τον δρόμο του Θεού, να καταστεί φυτώριο ανωτέρων βλέψεων και κατευθύνσεων, πηγή αγαλλίασης και αληθινής ευδαιμονίας...

Σε όλες σχεδόν τις τακτικές συναντήσεις μας, δε βλέπει τη μέρα και την ώρα να παρουσιαστεί κοντά μας για να ασπαστεί όλους μας με αγάπη ανυπόκριτη και να ζήσει τον παλμό των μαθητικών μας χρόνων. Ιδιαίτερη χαρά νιώθει, όμως, όταν λειτουργεί

στην Αγία Φωτεινή, στο εκκλησάκι μας εκείνο, που για επτά ολόκληρα χρόνια στέγαζε, με τη χάρη του Κυρίου, την παιδική μας ευλάβεια και την αγνότητα των προσευχών μας. Εκεί που συχνά ακούγαμε τα λό-

για του σεπτού Μητροπολίτη κυρού Προκοπίου «...Η Θεία Χάρις, η πάντοτε τα ασθενή θεραπεύουσα και τα ελλείποντα αναπληρούσα...», σε κάποια χειροτονία διακόνου ή πρεσβυτέρου από το Εκκλησιαστικό Φροντιστήριο ή τη Σχολή μας – μαθήματα και εμπειρίες λειτουργικών πράξεων.

Εδώ όταν έρχεται ο παπα-Γιώργης λειτουργεί, ευλογεί και κοινωνεί πολλούς ομογάλακτους αδελφούς και φίλους. Χαίρεται από την αγάπη που του δείχνουν, ανακουφίζεται και γαληνεύει η ψυχή του, ξαποσταίνει από τα τόσα ανεβάσματα στον Γολγοθά την ανηφόρα και μακροημερεύει με τη δύναμη που παίρνει από τις προσευχές μας.

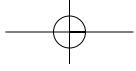
«Δοκιμάζονται οι αντοχές μου», μου είπες τη μέρα που σου τηλεφώνησα για τον χαμό της αείμνηστης πρεσβυτέρας σου. Δίκιο έχεις, παπά μου. Όλων οι αντοχές δοκιμάζονται σε κάποιες στιγμές της ζωής μας. Όμως δεν απελπίζόμαστε. Δεν εγκαταλείπουμε τον αγώνα αλλά τον δίνουμε χωρίς να χάνουμε την ψυχραιμία μας και

χωρίς να ολιγοπιστούμε. Δίνουμε και τη μάχη της συνέχειας, προσανατολισμένοι στο Μέγα Θαύμα της Ανάστασης, της Ανάστασης που ακολουθεί τον Γολγοθά και τη Σταύρωση...

Είχαμε την καλή τύχη και ευτυχία να γνωριστούν και τα παιδιά μας στην Αθήνα, εκεί στην πνευματική κυψέλη και παρέα με τον θεολόγο Θανάση Παπαθανασίου, στον Άγιο Δημήτριο του Βύρωνα, ο Κώστας ο δικός σου και τα δικά μου παιδιά, Γιώργος και Μαρία. Ήρθαν μάλιστα και στον γάμο του Κώστα στη Σπάρτη, κι όταν παίρνοντας την ευχή σου είπαν πως είναι παιδιά μου, εσύ γεμάτος ενθουσιασμό και χαρά, πάνω στο παραδοσιακό γλέντι, τους είπες πατρικά κι ευλογημένα: «Στον χορό τώρα και μετά τα ξαναλέμε...».

Δεν έβλεπε την ώρα ο παπα-Γιώργης να έλθει και στη γιορτή κοπής της πρωτοχρονιάτικης βασιλόπιτας της Ένωσης, να λειτουργήσει στους παρόντες συμμαθητές και διδασκάλους και να μνημονεύσει τους απόντες και μ' εκείνο το θεοσέβαστο πατερικό ιε-

ρατικό του ύφος να γεμίσει από χαρά και ευτυχία και να σκορπίσει την ευλογία του σε όλους.

Κάποια χρονιά, παραμονή της κοπής της βασιλόπιτας, τον πήρα στο τηλέφωνο για να τον προσκαλέσω.

– Παπούλη μου, του λέω, αύριο θα λειτουργήσουμε στον Άγιο Ελευθέριο Αχαρνών και θα κόψουμε την πρωτοχρονιάτικη πίτα μας.

– Δεν έχω πολλή ώρα που γύρισα από την Αθήνα, μου απάντησε, αλλά δεν πειράζει. Το πρωί θα είμαι εκεί. Ετοιμαστείτε να κοινωνήσετε!

Πράγματι, την επομένη πρώτος και καλύτερος στον ναό. Η εικόνα του μπροστά στην Ωραία Πύλη και η ευλογία του δε σβήνουν ποτέ από τον νου και την ψυχή μου!

– Πρόσεχε και τα καντήλια, του λέμε πολλές φορές αστειευόμενοι, όταν υψώνεις τα χέρια σου στο «άνω σχώμεν τας καρδίας». Κι αυτός μας απαντά χαμογελώντας μέσα από την πολιά γενειάδα του:

– Μην ανησυχείτε, το πολύ πολύ να σας χρίσω κι άλλη μια φορά δί' ελαίου και θα έχετε πολλαπλή ευλογία...

Ο πατέρ Γεώργιος Μπλάθρας απεφοίτησε από τη Σχολή το 1960. Ήταν στην τάξη των Σχοινά, Δαραδήμου, Φωτόπουλου, Παρασκευόπουλου. Εύσωμος, πανύψηλος, ζωηρός, αεικί-

νητος, με αισθήματα ευγενή, σοβαρότητα, καλοσυνάτη παρουσία και έμπλεως αγάπης προς όλους τους συμμαθητές. Το 1963 αποφάσισε να εισέλθει στις τάξεις του Ιερού Κλήρου. Χειροτονήθηκε διάκονος και σε ελάχιστο χρόνο πρεσβύτερος. Όντας ιερωμένος φοίτησε και έλαβε πτυχίο από τη Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Υπηρετεί τον Κύριο και τους εμπιστευμένους σ' αυτόν χριστιανούς επί μισόν αιώνα και δημιούργησε μια ευλογημένη και πολυμελή οικογένεια. Πρεσβύτερος, στη συνέχεια πρωτοπρεσβύτερος, Αρχιερατικός Επίτροπος, Γενικός Αρχιερατικός Επίτροπος και πρωτοσυγκελλεύων, σήμερα, της Ιεράς Μητροπόλεως Μονεμβασίας και Σπάρτης (είναι, νομίζω, ο μόνος έγγαμος Πρωτοσύγκελλος σε όλη τη χώρα!).

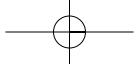
Για κάποια χρόνια, μετά την αποφοίτησή μας από τη Σχολή, δε βλεπόμασταν συχνά. Μετά όμως την ίδρυση της Ένωσης το 1985, υπήρξε μεγάλος ενθουσιασμός απ' όλους μας και συναντιόμασταν στην Αθήνα και στην Κόρινθο. Έτσι ξαναβρεθήκαμε και τώρα επικοινωνούμε και μέσω της ΦΩΝΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ, γράφοντας και δημοσιεύοντας ότι καλύτερο έχει ο καθένας στη μνήμη του.

Κάθε φορά που σμίγουμε, πέραν των άλλων, γινόμαστε και πάλι παιδιά, σαν τότε, μέσα στην ιερή εκείνη μάντρα... Κάθε φορά που συναντιόμαστε και τον βλέπω να περπατάει μ' εκείνο το αγέρωχο ύφος, μου θυμίζει τον Μωσή που κατεβαίνει από το όρος με τις εντολές του Θεού στα χέρια και νιώθω ένα ιερό δέος να με καταλαμβάνει... Εκείνος, με το πλατύ χαμόγελό του, γίνεται φιλικός απέναντί σου και σε γεμίζει χαρά.

Πάτερ Γεώργιε, σεβαστέ μας λευίτη. Ομογάλακτε αδελφέ και φίλε των παιδικών μας χρόνων, δέξου αυτά τα απλά και φιλικά λόγια ως ευχαριστίες και δώρα αγάπης, για όσες χαρές μάς έχεις προσφέρει με τις παρουσίες και την ενεργό συμμετοχή σου στις συνάξεις μας. Θυμήσου τις προσευχές σου ενώπιον του θυσιαστηρίου υπέρ υγείας όλων μας και προσευχήσου στον Υψιστό άλλη μια φορά ακόμα για μας. Όλοι οι φίλοι και συμμαθητές σουν ευχόμαστε να σε κραταιώσει ο Κύριος, ώστε να βρεις τις δυνάμεις να αντιμετωπίζεις τις δοκιμασίες των αντοχών σου, να σε έχει πάντα ακμαίο και μάχιμο στον αμπελώνα Του, ψυχή τε και σώματι, και να σε καταστήσει άξιο να γεύεσαι ο ίδιος τις ουράνιες δωρεές της συγχωρούσης χάριτος του Θεού. ◎

**ΓΝΩΡΙΖΕΤΕ ΟΤΙ
Η ΕΝΩΣΗ ΜΑΣ ΜΟΝΑΔΙΚΟ
ΠΟΡΟ ΕΧΕΙ ΤΙΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ
ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ.
ΤΟ ΘΥΜΖΟΥΜΕ ΚΑΙ
ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΜΕ ΘΕΡΜΩΣ
ΝΑ ΜΑΣ ΣΤΕΙΛΕΤΕ
ΤΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΣΑΣ.
ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ.**

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ
**Επειδή πολλά μέλη
της Ένωσης έστειλαν
συνεργασίες πολυσέλιδες,
που είναι πολύ δύσκολο
να δημοσιευτούν
στον περιορισμένο χώρο
της εφημερίδας μας,
σας παρακαλούμε
να τηρείτε τον περιορισμό
των 400 λέξεων
που έχει οριστεί από την αρχή.**

Έφυγε για το θυσιαστήριο του ουρανού ο π. ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΝΟΥΡΓΙΑΣ

του Φώτη Γόγολα

Την Παρασκευή 3 Οκτωβρίου ε.έ. απεδήμησε από τον μάταιον κόσμο μας ένας σεμνός λευίτης, ο παπα-Σταύρος Πανουργιάς, απόφοιτος της Σχολής μας, αγαπητός φίλος και συνάδελφος.

Τον Σεπτέμβριο του 1955 μπήκαμε μαζί στη Σχολή και επί επτά έτη υπήρξε υπότροφος. Ήταν πανέξυπνος και χαριτωμένος, ευσεβέστατο, σοβαρό και καλοσυνάτο παιδί. Επιμελής μαθητής και φιλόμουσος, από τις πρώτες τάξεις της σχολής, διακρίθηκε για την επίδοσή του στα μαθήματα και τη συμμετοχή του σε πολλές άλλες δραστηριότητες. Διετέλεσε μέλος της μεγάλης βυζαντινής χορωδίας του αείμνηστου καθηγητή μας Δημ. Παναγιωτόπουλου-Κούρου.

Ο Σταύρος και ο κατά μία τάξη μεγαλύτερος αδελφός του Μιχάλης ήσαν τα δύο από τα τρία αγόρια του αείμνηστου Κώστα Πανουργιά, ο οποίος για πολλά χρόνια εργαζόταν στα μαγειρεία της Σχολής. Η πόρτα του σπιτιού τους στην οδό Γ. Θεοτόκη ήταν ανοιχτή και πάντοτε κάποιος από εμάς θα δεχόταν τις φιλοφρονήσεις της γλυκύτατης μητέρας τους. Τί να πρωτοθυμηθεί κανείς από τη ζωή μας στη Σχολή: μαθήματα, παρελάσεις, εκδρομές, παιχνίδια, εσπερινούς, λειτουργίες στην Αγία Φωτεινή, γέλια, χαρές, τραγούδια, παιδικές αταξίες! Πού να χωρέσουν όλα αυτά!...

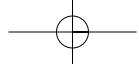
Αποφοιτήσαμε μαζί το 1962. Ο Σταύρος πέρασε στη Θεολογική Σχολή Θεσσαλονίκης και πήρε μετεγγραφή για το Πανεπιστήμιο της Αθήνας. Με συστατική επιστολή και ευλογία του τότε Επισκόπου Κορίνθου Παντελεήμονος συναντηθήκαμε ως ομοτράπεζοι στο Οικοτροφείο της Αποστολικής Διακονίας. Ο Σταύρος ήταν πολύ μελετηρός και αγαπητός σε όλη την καθηγητική και φοιτητική κοινότητα. Τα Σαββατοκύριακα κατέβαινε στην Κορίνθιο, διότι εργαζόταν ως δεξιός ψάλτης στον Ι. Ναό Αγ. Νικολάου Κορίνθου. Μετά την αποφοίτηση, άρχισε ο αγώνας της σταδιοδρομίας. Ο Σταύρος, παρόλο που είχε αποφασίσει να iερωθεί, υπηρέτησε τη στρατιωτική του θητεία, αρχικά, και στη συνέχεια εργάστηκε ως θεολόγος καθηγητής στο Γυμνάσιο Βραχατίου. Επέλεξε τη σύντροφο της ζωής του, τη Ζηνοβία, με την οποία απέκτησε τρία παιδιά. Μετά τον γάμο του χειροτονήθηκε Διάκονος και στη συνέχεια iερέας. Ως καθηγητής διορίστηκε αρχικά στη Δημόσια Τεχνική Σχολή Κορίνθου και μετετάγη στη Μέση Δημόσια Εκπαίδευση. Για κάποια χρόνια υπηρέτησε ως καθηγητής και κληρικός στον απόδημο ελληνισμό της Γερμανίας. Υπηρέτησε ως λειτουργός, εξομολόγος και κήρυκας του θείου λόγου στους Ι. Ν. Απ. Παύλου Κορίν-

θου, Αγ. Νικολάου Κορίνθου, Αγ. Αναργύρων Αρχ. Κορίνθου, στο Λέχαιο, και στην Κοίμηση της Θεοτόκου Συνοικισμού Κορίνθου, όπου υπηρέτησε τα περισσότερα χρόνια της iερατείας του, απ' όπου έγινε και η εξόδιος ακολουθία του το Σάββατο 4 Οκτωβρίου 2014, παρόντος του Επισκόπου Κορίνθου κ. Διονυσίου, πολλών κληρικών, αδελφών και συλλειτουργών γενομένων, πολλών συμμαθητών του, του Υπουργού Ανάπτυξης, βουλευτών της Κορινθίας, εκπροσώπων της Περιφέρειας και της Αυτοδιοίκησης και πλήθους ενοριτών και φίλων.

Οι ομιλητές που τον αποχαιρέτησαν, και iδιαίτερα ο Μητροπολίτης κ. Διονύσιος, μίλησαν για έναν πολύ καλό θεολόγο, κήρυκα του Θείου Λόγου, tαπεινό, δραστήριο και φωτισμένο λειτουργό και εξομολόγο, επιτυχημένο οικογενειάρχη, έναν παντού και πάντοτε παρόντα στις ανάγκες των ανθρώπων.

Ο παπα-Σταύρος ήταν από εκείνους τους iερείς που νοιάζονταν πολύ για τις ανάγκες του ποιμνίου του. Η αγάπη για τους συνανθρώπους του πυρπολούσε όλες τις πτυχές της ζωής του. Δεν ήταν ένας αναιμικός αλτρουισμός αλλά δωρεά του Αγίου Πνεύματος. Ήταν η δροσερή πηγή, από την οποία αντλούσαν οι ενορίτες του «ύδωρ ζωής». Η αγάπη αυτή δεν εκδηλωνόταν μόνο την ώρα της λατρείας, αλλά και στο εξομολογητήριο, και στο γραφείο του Ναού, και στον δρόμο, και κατά τις επισκέψεις στα σπίτια. Συμμετείχε θερμά στον ανθρώπινο πόνο και έχαι-

ρε με τη χαρά του άλλου. Εμψύχωνε, συγκινούσε και αφύπνιζε συνειδήσεις, αληθινά και –όπως ο Απ. Παύλος– «οὐκ επαύσατο μετά δακρύων νονθετών ἐνα ἔκαστον» (Πράξ. 20, 21). Κατανοούσε τα ιδιαίτερα προβλήματα των νέων και τους κατηγύνεται σωστά στον δρόμο της ζωής. Όλη του η διακονία υπήρξε κατάθεση ψυχής και αγάπη γεμάτη έλεος και ευσπλαχνία. Αυτό έκανε ωραία τη ζωή του και τον γέμιζε εσωτερική αγαλλίαση και ευφροσύνη. Σκόρπιζε το φως του Χριστού, ζώντας την υπερφυσική ζωή του πνεύματος. Γιατί είχε προικισθεί με την αληθινή αγάπη.

Ας είναι ελαφρό το χώμα της κορινθιακής πατρίδας που τον σκεπάζει και η μνήμη του αιωνία. Είθε ο Παναγιαθός Θεός, που με τόση ζέση, αφοσίωση και αγάπη υπηρέτησε, να τον αναπαύει «ένθα οι δίκαιοι αναπαύονται», να χαρίζει δε δύναμη και παρηγορία στην οικογένειά του, την πρεσβυτέρα Ζηνοβία, τους δύο γιους και την κόρη του, που του έδωσε τη χαρά «ιδείν τέκνα τέκνων» και στις οικογένειες των αδελφών του Μιχάλη και Χρήστου.

Εμείς οι καθαυτό συμμαθητές, οι ομοθρανίτες και ομοτράπεζοι, και ιδιαίτερα ο γράφων αυτές τις λίγες σκέψεις για μια τόσο πλούσια ιερατική προσωπικότητα, δε θα τον λησμονήσουμε ποτέ. Τον ευχαριστούμε για όσα προσέφερε επί της γης στους ανθρώπους και τον παρακαλούμε να δέεται και να πρεσβεύει και υπέρ ημών στον Υψιστο.

Αιωνία η μνήμη σου πεφίλημένε, ομογάλακτε και ταπεινέ λευτίη, παπα-Σταύρο...

Αποσπάσματα από τον επικήδειο λόγο της Βασιλικής Ευστρατιάδου, Προέδρου της Μικρασιατικής Στέγης Κορίνθου

Ο παπα-Σταύρος ήταν ξεχωριστός άνθρωπος, σοβαρός, λιγομίλητος, ασκητικός, στη μορφή και στη ζωή του. Ενέπινε τον σεβασμό με τη συμπεριφορά και τη στάση του. Ήταν σαν να βγήκε από βυζαντινή αγιογραφία. Με την ασκητική μορφή του και με το ελαφρά κυρτό σώμα του, που όπως φαινόταν, δεν το φρόντιζε όσο έπρεπε, έμοιαζε με αναχωρητή... Δίδασκε με τη σιωπή με τον ιδιαίτερα χαρισματικό τρόπο του. Κήρυττε και έπραττε σύντομα και περιεκτικά. Συνιστούσε σε όλους, μη εξαιρουμένου και του εαυτού του, την ταπεινότητα, την ελεημοσύνη, τη φροντίδα για τον συνάνθρωπο, τον έλεγχο της συνειδήσεώς μας αν θέλουμε να προσελκύσουμε το έλεος του Θεού. Κατήγγελλε την υποκρισία, «το θεαθήναι τοις ανθρώποις», την κατάκριση. Άφησε αγαθή ανάμνηση στα σχολεία όπου δίδαξε. Βοήθησε στη διαμόρφωση της θρησκευτικής συνείδησης στα παιδιά και τους έδωσε ένα άριστο παράδειγμα ανθρώπου και Χριστιανού. Μα πρώτα απ' όλα ο Κύριος του έδωσε το χάρισμα εκ κοιλίας μητρός, δηλαδή γεννήθηκε γι' αυτό τον σκοπό, να γίνει ένας πιστός και άξιος κληρικός, για να υπηρετήσει σεμνά και ταπεινά την ενορία του και την Εκκλησία. ☩

ΣΥΝΟΨΗ ΤΩΝ ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΕΡΩΝ ΘΕΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΤΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΤΗΣ ΑΚΟΛΟΥΘΙΑΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ

Του Γιάννη Κουτσούκον

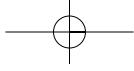
Τα λειτουργικά κείμενα της εορτής της Μεταμόρφωσης του Χριστού αναφέρονται με σαφήνεια στα πιο κάτω πέντε σπουδαία θεολογικά θέματα, που αφορούν την προπτωτική και μεταπτωτική κατάσταση του ανθρώπου, την εναλλαγή των ανθρωπίνων σωμάτων κατά την Παλιγγενεσία, την ενανθρώπηση του Χριστού, την κατά χάριν θέωση του ανθρώπου και τον μέλλοντα αιώνα (καινή κτίση). Όλα αυτά έχουν, σύμφωνα με τους υμνογράφους, άμεση συνάφεια με τα σπουδαία γεγονότα που διαδραματίσθηκαν στο όρος Θαβώρ.

1. Η εμφάνιση της προπτωτικής κατάστασης. (Από το τρίτο στιχηρό ιδιόμελο της Λιτής και επίσης από το πρώτο ιδιόμελο του Εσπερινού της Ακολουθίας της Μεταμορφώσεως και από την πέμπτη αδή, δεύτερος ύμνος, του κανόνα του Όρθρου των Ιωάννου του Δαμασκηνού.)

Κατά τη Μεταμόρφωση, έχουμε εμφάνιση της ευπρέ-

πειας του αρχέτυπου κάλλους, δηλαδή της προπτωτικής κατάστασης του ανθρώπου (των πρωτοπλάστων προ της πτώσεως). Η εμφάνιση αυτή δεν έγινε ολόκληρη, αλλά κατά ένα μέρος, και μάλιστα τόσο, όσο μπορούσαν να αντέξουν οι παριστάμενοι πρόκριτοι μαθητές. Η εμφάνιση αυτή έγινε αφού για λίγο απεκρύβη κατά τη Μεταμόρφωση του Χριστού το πρόσλημμα της σαρκός (η ανθρώπινη σάρκα που είχε προσλάβει ο Χριστός). Στην πέμπτη επίσης αδή (ύμνος δεύτερος) ο Ιωάννης Δαμασκηνός λέει ότι ο Χριστός υπέδειξε στο πλάσμα του, το οποίο είχε πλάσει κατ' εικόνα του με το αρχέτυπον κάλλος (το αρχέτυπον σου εν τω πλάσματι κάλλος υπέδειξας). Δεν το υπέδειξε ούμως ο Θεός, που έγινε και άνθρωπος στη μορφή, ήτοι κατ' εικόνα, αλλά κατ' ουσίαν, όπως δηλαδή είναι και ο ίδιος (ουχ ως εν εικόνι, αλλά ως αυτός ει κατ' ουσίαν, ο Θεός χρηματίσας και άνθρωπος).

Επίσης στο προσόμιο και στο δοξαστικό του Εσπερι-

νού της ογδόης Αυγούστου υπάρχει αναφορά ότι ο Χριστός φόρεσε την ουσία των θνητών από ευσπλαχνία και ότι προσέλαβε στον εαυτόν του την ανθρώπινη ουσία.

2. Επανέφερε τη δυνατότητα της προπτωτικής κατάστασης. (Από το δεύτερο απόστιχο ιδιόμελο του Εσπερινού της Ακολουθίας της Μεταμορφώσεως, από την τρίτη ωδή του Όρθρου του Ιωάννου του Δαμασκηνού, δεύτερος ύμνος. Επίσης από το κείμενο του καθίσματος του Όρθρου της Ζ Αυγούστου.)

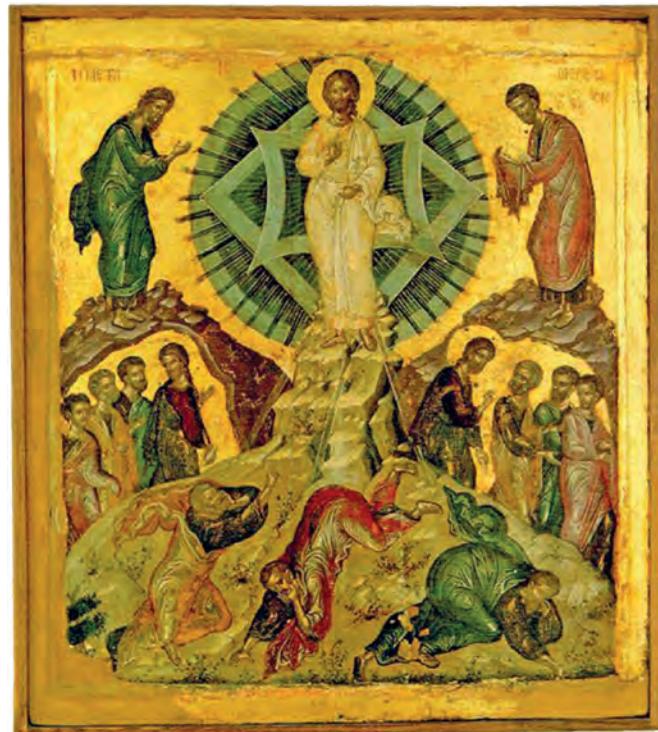
Την πεσμένη φύση του Αδάμ, δηλαδή τη μεταπτωτική κατάσταση του ανθρώπου (αμαυρωθείσαν εν Αδάμ φύσιν), με τη Μεταμόρφωσή Του, ο Χριστός την έκανε πάλι να είναι δοξασμένη (απαστράψαι πάλιν). Αυτό έγινε αφού τη μεταστοιχείωσε στη δική Του δόξα και λαμπρότητα (μεταστοιχείωσας αυτήν, εις την σην Θεότητος Δόξαν τε και λαμπρότητα). Η λέξη μεταστοιχείωση χρησιμοποιείται σήμερα στη χημεία για τη μεταστοιχείωση της ύλης, αλλά και στην πυρηνική φυσική, όπου προκύπτει μία μεταλλαγή ενός στοιχείου σε ένα άλλο με την ταυτόχρονη απελευθέρωση ενέργειας. Όταν ο υμνογράφος έγραφε τον ύμνο αυτόν δεν υπήρχε, φυσικά, η γνώση των σημερινών φυσικών επιστημών.

Επίσης το μεθέορτο κάθισμα του Όρθρου λέει σαφέστατα ότι κατά τη μεταμόρφωσή Του ο Χριστός από ευσπλαχνία αναμόρφωσε την ύπαρξη των θνητών ανθρώπων και τους απέδωσε το προηγούμενο αρχικό αξίωμα της αφθαρσίας, που είχαν προ της πτώσεως. Το κείμενο είναι το εξής: «Το φύραμα ήμων ανεμορφώσω Σωτήρ, τη θεία σου σαρκί συναπαστράψας αυτώ, και αποδούς το πρώτιστον αξίωμα της αφθαρσίας ως ευσπλαχνος».

Όπως βλέπουμε, οι λέξεις μεταστοιχείωση και αναμόρφωση εκφράζουν το ίδιο νόημα, δηλαδή την αλλαγή της θνητής ανθρώπινης ύπαρξης και τη δυνατότητα επανόδου στην προπτωτική κατάσταση. Το αποτέλεσμα όμως των δύο αυτών λέξεων είναι πολύ σπουδαιότερο και οδηγεί σε μία ασύλληπτη και μοναδική υπέρβαση για τον άνθρωπο, δηλαδή στην ανάκτηση από τον θνητό άνθρωπο της αφθαρσίας, ή όπως αλλιώς την ονομάζει εδώ ο ποιητής, της Δόξας της Θεότητος και λαμπρότητος.

3. Έδειξε τη δόξα κατά την εναλλαγή των σωμάτων στη Δευτέρα Παρουσία. (Από το πρώτο κάθισμα του Όρθρου της εορτής.)

Κατά τη Μεταμόρφωση, στο όρος Θαβώρ, ο Χριστός έδειξε τη δοξασμένη αλλαγή, η οποία θα συμβεί στους θνητούς ανθρώπους κατά τη Δευτέρα Παρουσία του Χριστού. Το σπουδαίο αυτό κείμενο έχει ως εξής: «Την των βροτών εναλλαγήν, την μετά δόξη σου Σωτήρ, εν τη δευτέρα και φρικτή, της σης ελεύσεως δεικνύς, επί του Όρους Θαβώρ μετεμορφώθης». Ο Απόστολος Παύλος, για την ίδια περίπτωση, χρησιμοποιεί το ρήμα αλλαγησώμεθα

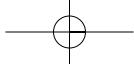

Μεταμόρφωση του Σωτήρος Χριστού – ανάμεσα στα 1535-1545 μ.Χ. (Κρητική σχολή, αποδίδεται στον Θεοφάνη) – Μονή Παντοκράτορος, Άγιον Όρος.

(Κορ. Α, 51). Ο προηγούμενος ύμνος αναφέρει ότι η αλλαγή (ή εναλλαγή) των θνητών θα γίνει με κάποια μορφή μεταστοιχείωσης. Εννοείται ότι την ένδοξη αυτή εναλλαγή κατά τη Δευτέρα Παρουσία, όμοια με τη δόξα του μεταμορφωμένου στο Θαβώρ Χριστού –τελείου Θεού και τελείου ανθρώπου–, θα την υποστούν όσοι κριθούν άξιοι για τη μεγάλη αυτή Χάρη του Τριαδικού Θεού. Οι φιλοκαλικοί πατέρες μιλάνε σαφέστατα για τους αξίους, οι οποίοι κριθηκαν να έχουν μέθεξη (συμμετοχή) στις κατά χάριν άκτιστες ενέργειες του Τριαδικού Θεού. Ο δε Άγιος Συμεών ο Νέος Θεολόγος θεωρεί απαραίτητη προϋπόθεση για την εναλλαγή αυτή να υπάρξει πρόγευση συμμετοχής στις άκτιστες ενέργειες από την εδώ ζωή.

4. Αυτός που είχε όλη τη θεότητα καταδέχεται να πάρει και όλη τη βροτότητα (θνητότητα). (Ωδή Τρίτη, ύμνος τρίτος και ωδή πέμπτη, ύμνος τρίτος του Όρθρου του Ιωάννου του Δαμασκηνού. Επίσης ωδή ογδόη, ύμνος τρίτος του υμνογράφου Κοσμά.)

Σύμφωνα με το σχέδιο της θείας πρόνοιας, ο Χριστός ενανθρώπισε (όλος βροτός γέγονας). Η λέξη «όλος» σημαίνει ότι είχε όλη τη θεότητα και πήρε με τη θέλησή Του και όλη την ανθρωπότητα (τέλειος Θεός και τέλειος άνθρωπος). Η φράση του κειμένου της ωδής αυτής «όλη τη θεότητι μείξας την ανθρωπότητα» μιλάει για την ενανθρώπιση του Χριστού, ο οποίος καταδέχθηκε και πήρε την ανθρώπινη, θνητή φύση με σκοπό να της δώσει τη

δυνατότητα (εν δυνάμει) να επανέλθει πάλι στο αρχέγονο κάλλος ή στην προπτωτική κατάσταση, δηλαδή να επιτύχει την κατά χάριν θέωση. Η επίτευξη της κατά χάριν θεώσεως εξαρτάται και από εμάς, διότι είμαστε προϊκισμένοι με το αυτεξούσιο της θελήσεως και πρέπει να το θελήσουμε και να το προσπαθήσουμε. Αυτή μπορεί να επιτευχθεί με την καλή προαίρεση μας και με τον πνευματικό αγώνα. Με τα δύο αυτά και την επενέργεια της θείας Χάριτος μπορεί να επιτευχθεί η κατά χάριν θέωση. Επίσης, στην πέμπτη ωδή (ύμνος τρίτος) ο Ιωάννης Δαμασκηνός συμπληρώνει και διευκρινίζει ότι ο Χριστός έλαβε την ανθρώπινη φύση συγκρασθείς ασυγχύτως, δηλαδή χωρίς να υπάρξει σύγχυση στις δύο φύσεις. Στο τρίτο τροπάριο της ογδόης ωδής της Μεταμορφώσεως, εξάλλου, και ο άλλος μεγάλος υμνογράφος Κοσμάς, επίσκοπος Μαΐουμά και αυτάδελφος του Δαμασκηνού, μιλάει σαφέστατα, ότι το Θαβώρειον άκτιστον φως εθέωσε τους ανθρώπους (την κτίσιν φαιδρύναν τους ανθρώπους εθέωσε).

5. Ο φύσει Θεός και οι κατά χάριν (θέσει) Θεοί. Η Μεταμόρφωση είναι το προοίμιον της Δευτέρας Παρουσίας και του Μέλλοντα αιώνα. (Ωδή ενάτη, ύμνος δεύτερος του Ιωάννου Δαμασκηνού και ωδή ενάτη, ύμνος δεύτερος του υμνογράφου Κοσμά.)

Σύμφωνα με τον υμνογράφο και φιλοκαλικό πατέρα της ορθοδοξίας Ιωάννη Δαμασκηνό, με τη Μεταμόρφωσή Του, ο Χριστός στο Θαβώρ θέλει να δείξει στους Απόστολους Του με έμφαση το εξής: Με ποιο τρόπο κατά την Απόρρητη Δευτέρα Παρουσία Του ο Ύψιστος Θεός (Χρι-

στός) θα εμφανισθεί με δόξα και θα σταθεί ανάμεσα στους θέσει Θεούς, δηλαδή στους κατά Χάριν θεωμένους θηντούς ανθρώπους όλων των εποχών. Η σπουδαία φράση του Δαμασκηνού είναι ότι ο Ύψιστος Θεός οφθήση εστώς εν μέσω Θεών.

Οι κατά χάριν θεωμένοι θα είναι, βέβαια, όσοι κριθούν να λάβουν τη Χάρη του Τριαδικού Θεού για την αιώνια μέθεξη στις κατά χάριν άκτιστες ενέργειες του Τριαδικού Θεού. Οι θνητοί αυτοί ονομάζονται από τον Δαμασκηνό μετά τη θέωσή τους και αυτοί Θεοί, όχι όμως φύσει Θεοί, αλλά θέσει Θεοί. Ακόμη, ο υμνογράφος Κοσμάς μιλάει σαφέστατα για καινή φωτοχυσία κατά τη Μεταμόρφωση (ωδή θ', β'). Η λέξη καινή, που σημαίνει «ανακαινισμένη», παραπέμπει στην καινή κτίση (μέλλοντας αιώνας), που είναι το, μετά τη Δευτέρα Παρουσία, ατελεύτητο και αιώνιο χρονικό διάστημα. Στην Αποκάλυψη υπάρχει η φράση «*Ιδού, καινά ποιώ πάντα*». (Απόκ, κα, 5), που σημαίνει «*Να, τα ανακαινίζω όλα*». Ο Πέτρος, εξάλλου, γράφει στην επιστολή του (Πετρ. Β, γ 10) μιλώντας για την ανακαίνιση του σύμπαντος: «*Καινούς δε Ουρανούς και γην καινήν κατά το επάγγελμα αυτού προσδοκώμεν εν οις δικαιοσύνη κατοικεί*» (Πετρ. Β,γ 13), που σημαίνει, σύμφωνα με την υπόσχεσή Του, περιμένουμε καινούργιους ουρανούς και καινούργια γη, στους οποίους θα κατοικεί η δικαιοσύνη. Και οι δύο αυτές φράσεις παραπέμπουν επίσης στον μέλλοντα αιώνα, για τον οποίον ο υμνογράφος Κοσμάς αναφέρει ότι θα υπάρχει το άκτιστο θαβώρειο φως, το οποίο ονομάζει ανακαινισμένη φωτοχυσία. ☺

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΚΑΙ Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΝΕΟΤΕΡΗΣ ΕΛΛΑΣΟΣ

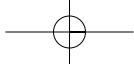
Τον Γιώργη Χρ. Γιαννακόπουλον

Μέρος Γ'

Στη συνέχεια της παρουσίασης των τραγουδιών της Πελοποννήσου, και ιδιαίτερα της Ηλείας, θα αναφερθούμε στο τραγούδι της Γαλάναινας. Είναι τοπικό τραγούδι της Γαστούνης και δεν έλειπε από κανένα γλέντι της περιοχής ολόκληρης της Ηλείας. Αξιοπερίεργο είναι ότι βρίσκουμε παραλλαγές του τραγουδιού (στον στίχο) σε περιοχές εκτός Γαστούνης. Όπως, για παράδειγμα, στα χωριά της Πηνείας αλλά και αλλού. Αυτό δείχνει το πόσο είχε εξαπλωθεί και είχε εντυπωσιάσει η φήμη της Γαλάναινας και η ιστορία της στην ευρύτερη περιοχή της Ηλείας όπου διάφοροι μερακλήδες ανάπλασθαν τους στίχους του τραγουδιού χωρίς βεβαίως να ξεφεύγουν από το θέμα.

Το τραγούδι στις περισσότερες παραλλαγές του είναι καθιστικό, της τάβλας, ή του τραπεζιού, ενώ η μελωδία του, σε ήχο πλ. του Δ' έχει ταυτιστεί απόλυτα με το παίξιμο της πίπιζας. Οι διάφοροι τεχνίτες μάλιστα «καραμούτζαραίοι» (έτσι αποκαλούσαμε στην περιοχή μας τους πρακτικούς λαϊκούς μουσικούς που έπαιζαν πίπιζα), στο τραγούδι της Γαλάναινας ανάμεσα από κάθε στίχο έκαναν τσάκισμα σε μελωδία Πρώτου ήχου, σε ρυθμό τετράσιμο αργό και δεν ήταν άλλη από τη μελωδία του τραγουδιού «της κλώσας».

Η ΓΑΛΑΝΑΙΝΑ

Η Γαλάναινα ήταν κόρη του Γεωργίου Σισίνη, προύχοντα και μετά πολέμαρχου της επαρχίας Γαστούνης, με έδρα τη Γαστούνη και με πολύ μεγάλη περιουσία. Παντρεύτηκε κάποιον Γαλάνη, επίσης πλούσιο και ομορφόπαιδο, ο οποίος ζόύσε ως ελεύθερος στην περιοχή της Γαστούνης, όπου ήταν και αυτός και ο Σισίνης εκλεκτοί των Τούρκων αγάδων της περιοχής.

Η Γαλάναινα ήταν επίσης και αυτή μια πολύ όμορφη κοπέλα, με λυγερή κορμοστασιά, που κέντριζε τη σκέψη πολλών υποψήφιων γαμπρών, που πολύ θα ήθελαν να την κάνουν γυναίκα ή ερωμένη τους. Αυτή όμως είχε σταθεί στο ύψος της και, παρά τις προσπάθειες Τούρκων αγάδων και διάφορων Ελλήνων που ήσαν προύχοντες, δεν έδωσε κανένα δικαίωμα να την κακολογήσουν. Η στάση της αυτή έγινε αιτία η λαϊκή μούσα να απαθανατίσει τη σεμνότητα και την ομορφιά της.

Επίσης, ο Ντίνος Ψυχογιός στα «Ηλειακά», τεύχ. ΚΑ', 1961, Λεχαινά Ηλείας, σ. 653, έχει καταγράψει την παρακάτω ιστορία σχετικά με τη Γαλάναινα: «Λέγεται ότι στο χωριό Χελιδόνι ζόύσε ένας πλούσιος Έλληνας, που τον έλεγαν Γαλάνη αφέντη. Είχε παντρευτεί μια πολύ όμορφη γυναίκα, που είχε γίνει πόλος έλξης για τους υποψήφιους εραστές της περιοχής της. Είχε ένα σπίτι πραγματικό πύργο, που από την πανύψηλη τούρλα του (σκοπιά) αγνάντευε από τον κάμπο της Γαστούνης ως τον Ρουφιά, την Κάπελη ακόμη και του Λάλα.

»Ήταν πολύ πλούσιος, με πολλά κοπάδια γιδοπρόβατα, περιβόλια, αμπέλια, σταφίδες και ελιές. Αγάς στη Γαστούνη τότε ήταν ο Μέραγας, γνωστός για την αγριότητα που τον διέκρινε, ο οποίος ήθελε να ξεκάμει τον Γαλάνη και να καταπάτησε την περιουσία του. Και έτσι κατέστρωσε ένα σατανικό σχέδιο. Έπιασε μεγάλη φιλία με τον Γαλάνη, του έστελνε πολλά πεσκέσια με κυνήγι και συχνά πήγαινε στο Χελιδόνι να κυνηγήσει μαζί με τον Γαλάνη, μια και του Γαλάνη τού άρεσε η σκοποβολή και ιδιαίτερα το κυνήγι.

»Με τον καιρό ο Γαλάνης εμπιστεύτηκε τον Μέραγα, και όταν μια μέρα πήγαν για κυνήγι οι δυο τους, ο Μέραγας τον σκότωσε με μπαμπεσιά στη θέση Μπαλασάνι. Στη συνέχεια γύρισε στο χωριό και είπε ότι ο Γαλάνης έπεσε σε κάποιο γκρεμό και σκοτώθηκε. Η Γαλάναινα αμέσως έτρεξε να βρει τον άντρα της. Ο Μέραγας ταμπουρώθηκε στον πύργο και ειδοποίησε να έρθουν και άλλοι Γαστουναίοι Τούρκοι για βοήθεια, και έτσι καταπάτησε ο Μέραγας τον πύργο του Γαλάνη.

»Ανάγκασε τότε τη Γαλάναινα να φύγει και να παρατήσει τον πύργο. Για να δικαιολογήσει δε την παρανομία του αυτή, της ζήτησε να δώσει στον γιο του την όμορφη κόρη της, που είχε με τον Γαλάνη. Η κόρη της δεν ήθελε με κανένα τρόπο να πάρει το παιδί του φονιά του πατέρα της και από την απελπισία της κρεμάστηκε από μια λεμονιά στο περιβόλι δίπλα από τον πύργο του πατέρα της. Ο Μέραγας τότε αποφάσισε να διώξει τη Γαλάναινα από το

Χελιδόνι, επιτρέποντάς της να πάρει ό,τι κινητή περιουσία είχε. Έτσι η Γαλάναινα πήρε ό,τι μπορούσε και πήγε στη Γαστούνη. Έπειτα από καιρό, ο πύργος του Γαλάνη έπεσε από σεισμό, σκοτώνοντας πολλούς ανθρώπους ως και τη γυναίκα του Μέραγα».

1. Η ΓΑΛΑΝΟΠΟΥΛΑ

(Το τραγουδούσε ο Γιάννης Καρατζάς από την Αμαλιάδα Ηλείας.) Γαλανοπούλα περβαντεί στη μέση στο παζάρι. Τούρκοι τη βλέπουν, την ποθούν, Ρωμοί και τη ηλεύουν...

2. ΤΗΣ ΓΑΛΑΝΑΙΝΑΣ

(Νικολάου Ι. Λάσκαρη, «Η Λάστα και τα μνημεία της», Πύργος Ηλείας 1903-1910, σ. 460)

Το μάθατε τι γίνηκε στον κάμπο της Γαστούνης, που κίνησε η Γαλάναινα, στο ρέμα πάει να πλύνει; Βάνει τις δούλες της μπροστά, τους υπηρέτες πίσω, στη μέση πάει η Γαλάναινα, με τον ψαρή καβάλα. Κ' εκεί που 'πλενει κι άπλωνε και με τον ήλιο παιίζει, παλιότουρκας εδιάηκε, την πιάνει από το πόδι:

- Κατέβα, κυρ' Γαλάναινα, κάτι να σε ρωτήσω, που 'χω δυο λόγια να σου πω και πέντε να σου κρίνω. Έλα να πάμε σπίτι μουν, γυναίκα να σε πάρω.
- Τι λες, μωρέ παλιότουρκε, βρε παλιοβρωμισμένε; Ξέρεις το τίνος είμ' εγώ, ξέρεις τους συγγενείς μουν; Ξέρεις τον άντρα που 'χω 'γώ, που τόνε λεν Γαλάνη; Με τ' άτι μ' έχει περπατώ, σεϊζη δε σε θέλω.

Ξέρεις και τον πατέρα μουν που τόνε λεν Σισίνη, που 'ναι στον κάμπο βασιλιάς και στη Γαστούν' αφέντης; Πήγαινε πέρα, βρωμερέ, πάρε παλιοτουρκάλα, τι χριστιανή γεννήθηκα κ' έτσι θε να πεθάνω.

3. ΤΗΣ ΚΥΡΑ-ΓΑΛΑΝΑΙΝΑΣ

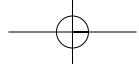
(Το τραγουδούσε ο Αλέξης Ρέγκλης από την Αμαλιάδα.)

Το μάθατε τι γίνηκε στον κάμπο της Γαστούνης; Που κίνησε η κυρα-Γαλάναινα, η κόρη του Σισίνη, να πάει στον πέρα ποταμό και πάει για να πλύνει; Βάνει μπροστά τους δούλους της και πίσω τις κοπέλες και παραπίσω οι ψυχογιοί, μουλάρια φορτωμένα. Παλιότουρκας εδιάηκε, της έπιασε το γκέμι.

- Κατέβα, λάμια του γιαλού, του ποταμού νεράιδα, που έχω δυο λόγια να σου πω και πέντε να σου κρένω, την ομορφιά σου ζήλεψα, γυναίκα να σε πάρω.
- Τι λες, μωρέ παλιότουρκα, τι λες, παλιοζαγάρι, ξέρεις τι ποια είμ' εγώ, ξέρεις ποια λογιάζεις; Εγώ 'μαι η Γαλάναινα, η αρχόντισσα του κάμπου, που 'χω πατέρα βασιλιά κι αφέντη μες στον κάμπο, που χριστιανή γεννήθηκα και Τούρκα δεν πεθαίνω.

4. ΤΗΣ ΓΑΛΑΝΑΙΝΑΣ

(Νικολάου Ι. Λάσκαρη, «Η Λάστα και τα μνημεία

της», Πύργος Ηλείας 1903-1910, σ. 314)

- Γεια σου, χαρά σου, λυγερή, πέρδικα πλουμισμένη,
τρυγόνα με καμώματα, κυρά καμαρωμένη.
Δε μας δανείζεις το φιλί, σκλάβους σου να μας πάρεις,
για να χεις σκλάβους ἀρχοντες και δούλους τους πασάδες;
- Δε θέλω σκλάβους για φιλί και μάλιστα πασάδες.
Γαλάνης την αγροίκησε από το μετερίζι:
- Άφ' τον κι ας λέει, Γαλάναινα, τον παλιοτουρκολάτη.

5. ΤΗΣ ΓΑΛΑΝΑΙΝΑΣ

(Τάκη Δόξα, «Ηλειακή γραμματολογία»,
Πύργος Ηλείας 1963, σ. 14)

Το μάθατε τι γίνηκε στον κάμπο της Γαστούνης,
που κίνησε η Γαλάναινα, στο ρέμα πάει να πλύνει;
Μπροστά πάν' οι κοπέλες της και πίσω οι ψυχογοιοί της,
στη μέση πάει η Γαλάναινα με τ' ἄτι της καβάλα.
Παλιότουρκας εδιάληκε, την πάνει από το πόδι.
- Κατέβα, κυρα-Γαλάναινα, κάτι να σε ρωτήσω,
που χω δυο λόγια να σου πω και πέντε να σου κρίνω.
Έλα να πάμε σπίτι μου, γυναίκα να σε πάρω.
- Τι λες, μωρέ παλιότουρκα, ρε παλιοβρωμισμένε,
ξέρεις το τίνος είμ' εγώ, ξέρεις τους συγγενείς μου;
Ξέρεις τον ἄντρα που χω' γά, όπου τον λεν Γαλάνη;
Με τ' ἄτι μ' ἔχει περπατώ, σεϊζη δε σε θέλω.
Ξέρεις και τον πατέρα μου, όπου τον λεν Σισίνη;
Που 'ναι στον κάμπο βασιλιάς και στη Γαστούνη αφέντης;
Πήγαινε πέρα, βρωμερέ, πάρε παλιοτουρκάλα,
τι χριστιανή γεννήθηκα κ' έτσι θέλα πεθάνω.

6. (ΕΝΑΣ ΜΥΛΟΣ, ΠΑΛΙΟΜΥΛΟΣ)

Ένας μύλος, παλιόμυλος, αλέθει, δεν αλέθει.
Βγάνει τα αλεύρια του χοντρά, τα πίτουρά του μαύρα.
Βγάνει και την πάσπαλη βερτζί και κοκκινάδι.
Και πάνε όλες οι όμορφες κι όλες οι μαυρομάτες
να πάρουνε την πάσπαλη, να κάνουνε φτιασίδια.
Πάει και η Γαλάναινα, η μικροαρχοντοπούλα,
να δει πώς βγαίνει η πάσπαλη, πώς βγαίν' το κοκκινάδι.
Τουρκάκης την απάντησε, θέλει να τη φιλήσει.
- Τι με τηράς, παλιότουρκα και άπιστε Κονιάρη;
Εγώ είμαι η Γαλάναινα, τ' αρχόντ' η θυγατέρα,
που χω' περέτες δώδεκα, τους τέσσερους αγάδες.
- Τι κρένεις, κυρ Γαλάναινα, τι λες, Σισινοπούλα,
αν είσαι κόρη ἀρχοντα, αν είσαι αρχοντοπούλα;
Είμαι κ' εγώ ο αγάς, είμαι κι ο ἀρχοντάς σου.
Κατέβα και προσκύνησε και φίλα μου τα πόδια.
- Εγώ αγά δεν προσκυνώ, δεν είμαι χουσμεκιάρα.
Αν θες φιλί το έχασες, αν θες σεφέρι θα χεις
κι αν θέλεις πόδια να φιλείς, έχω και υπερέτες.
Ν-εγώ είμαι η Γαλάναινα και μάγκανα δε θέλω.

7. ΤΗΣ ΓΑΛΑΝΑΙΝΑΣ

(Το τραγουδούσε ο Τάσης Ευαγγελόπουλος
από το χωριό Άγναντα του δήμου Πηνείας.)

Το μάθατε τι γίνηκε στον κάμπο της Γαστούνης,
που κίνησε η Γαλάναινα με όλο της τ' ασκέρι
να κάνει βόλτα στα χωριά;
Μπροστά πάνε οι δούλες της και πίσω οι παραγιοί της,
στη μέση πάει η Γαλάναινα.
Σαν φτάσανε εκεί ψηλά στο κάστρο της Κυλλήνης,
εκεί λημεριάσανε...

8. (ΚΑΤΟΥ ΣΤΟ ΜΑΚΡΥ ΓΙΑΛΟ)

(Πηνεωτικη παραλλαγή)

Κάτου στο μακρύ γιαλό, Ρωμιά μου, κάτου στο περιγιάλι,
κάτου στο γιαλό γιαλό, πέρα στον πέρα ποταμό.
Πλένανε Τούρκισσες, Ρωμιά μου, πλένανε Τούρκισσες,
Τούρκισσες και χανούμισσες.
Πλένει και μια, Ρωμιά μου, πλένει και μια Ρωμιά
του Γαλάνη, μωρή Ρωμιά μου, του Γαλάνη η κυρά.
Παλιότουρκας εδιάβαινε, μωρή Ρωμιά μου,
παλιότουρκας εδιάβαινε, Ρωμιά,
την τηράει, μωρή Ρωμιά, την τηράει και της κρένει:
- Μωρή, Ρωμιά μου, έλα στην αγκαλιά μου.

9. Η ΓΑΛΑΝΑΙΝΑ

(Το τραγουδούσε ο Γεώργιος Δανίκας με
το παρατσούκλι «Τζης» από το χωριό Άγναντα
του δήμου Πηνείας.)

Θέλετε ν' ακούσετε βιολιά, τα ντέφια πώς βαρούνε;
Περάστε απ' την Καθολική κι απ' τη Φανερωμένη.
Χορεύει η Γαλανή μπροστά κι ο γερο-Δήμος πίσω
κι απ' το πολύ το σείσιμο κι απ' το πολύ καμάρι
'κόπη τ' αργυρό κουμπί κ' εφάνη η τραχηλιά της.
Τη γλέπει ούλος ο ντουνιάς, τηράει ούλος ο κόσμος,
τη γλέπει και η μάνα της, τη γλέπει κι ο καλός της
και της μιλάει μπιστικά και κάθεται και κλαίει.

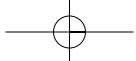
10. Η ΚΑΘΟΛΙΚΗ

(Από το αρχείο του Κωνσταντίνου Λούρμπα
από τη Γαστούνη)

Θέλετε ν' ακούσετε βιολιά, ν' ακούσετε κλαρίνα;
Περάστε απ' την Καθολική κι απ' τη Φανερωμένη.
Εκεί θ' ακούσετε βιολιά, θ' ακούσετε κλαρίνα.
Χορεύει η Γαλανή μπροστά κι ο Δήμος πάει πίσω.
Κι απ' το πολύ το σείσιμο κι απ' το πολύ καμάρι
της 'κόπη τ' αργυρό κουμπί και φάνηκε ο λαιμός της,
και ο Δήμος χαμογέλασε κι η Γαλανή επικράθη.
- Σκύψε, ωρέ Δήμο, πάρε το και δώσ' το μου στο χέρι
κ' εγώ σ' αφήνω το έχε γεια.

11. (ΤΟ ΜΑΘΑΤΕ ΤΙ 'ΤΙΝΗΚΕ)

Το μάθατε τι γίνηκε στον κάμπο της Γαστούνης,
που κίνησε η Γαλανή στο ρέμα για να πλύνει;
Μπροστά πάνε οι δούλες της και πίσω οι ψυχογοιοί της,
στη μέση πάει η Γαλανή με το πολύ καμάρι.
Πάνω που απλώσαν τα πανιά και πήραν τα κοπάνια,

έπιασε μια ψιλή βροχή κ' ένα τρανό χαλάζι
κ' η Γαλανή επούδιασε κι αρρώστησε βαριά.
Φέρνει γιατρούς για να τη δουν, φέρνει κομπογιαννίτες,
φέρνει και τον καλό της, μην μπας και την υγιάνει.

12. (ΘΕΛΤΕ Ν' ΑΚΟΥΣΤΕ ΒΙΟΛΙΑ)

(Παντελής Δ. Φράγκος, «Δημοτικά τραγούδια του τόπου μας», Πολιτιστικός, πολιτισμικός και αγροτουριστικός σύλλογος του Άνω Δωρίου – Δ. Δ. Κόκλας Μεσσηνίας, Αθήνα 2005, σελίδα 58, αρ. τραγουδιού 24)

Θέλτε ν' ακούστε βιολιά, ορέ, κλαρίνα μαντολίνα;
Περάστε απ' την Καθολική, ορέ, κι από τη Φανερωμένη.
Κι εκεί θ' ακούστε βιολιά, ορέ, κλαρίνα, μαντολίνα.
Χορεύει η Γαλανή, βρε Γαλανή, μπροστά, αμάν,
χορεύει η Γαλανή μπροστά, ορέ, μαζί με τον μπαμπά της.
Κι από το σείσμα το πολύ κι από το λύγισμά της,
εκόπη τα –, βρε εκόπη τ' αργυρό κουμπί, κι εφάνη
το βυζί της.
Κι άλλοι το λένε μάλαμα κι άλλοι το λένε ασήμι.
Βρ' αμάν, κείνο δεν είναι μάλαμα, κείνο δεν είναι ασήμι
παρά είναι της κόρης το βυζί, που λάμπει απ' τον ήλιο. ◉

Λάβαμε και δημοσιεύουμε τις ακόλουθες φωτογραφίες

από τη ζωή στη Σχολή:

Από τον Φώτη Γόγολα

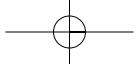
Από τον Βασίλη Σηφακάκη

25 Μαρτίου 1961: Με τους αγαπητούς φίλους Θωμά Μπίλιο (στο μέσον) και Πέτρο Στίνη (δεξιά).

28 Οκτωβρίου 1963: Από αριστερά εικονίζονται οι Βίνος Ευστάθιος, Ψυχογιός Αθανάσιος και Σηφακάκης Βασίλειος.

Η ΣΤΗΛΗ ΤΩΝ ΑΠΟΦΦΟΙΤΩΝ

«Καθαρθήναι δει πρώτον και είτα καθάραι, σοφισθήναι και ούτω σοφίσαι, γενέσθαι φως και φωτίσαι,
εγγίσαι Θεώ και προσαγαγείν ἄλλους, αγιασθήναι και αγιάσαι».

Γρηγόριος Ναζιανζηνός

Σε αυτή τη σελίδα κάθε μέλος της Ένωσης μπορεί να στέλνει τις συνεργασίες του για δημοσίευση. Εφόσον είναι εφικτό, μπορείτε να στείλετε τα κείμενά σας σε στικάκι υπολογιστή, ή σε CD, ή στην ηλεκτρονική διεύθυνση mkal8645@gmail.com, καθώς και μία φωτογραφία σας. Εννοείται βέβαια ότι λόγω στενότητας του χώρου οι επιστολές σας θα πρέπει να έχουν περιορισμένη έκταση (έως 400 λέξεις). Με μεγάλη μας χαρά θα δεχόμαστε υποδείξεις και προτάσεις σας για τη βελτίωση της ύλης και την καλύτερη εξυπηρέτηση των σκοπών της Ένωσής μας.

Ζητούμε συγγνώμη που, λόγω πληθώρας ύλης, δεν μπορέσαμε να δημοσιεύσουμε όλες τις συνεργασίες που στάλθηκαν. Αυτές θα δημοσιευθούν σε επόμενα φύλλα.

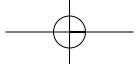
Μπορείτε να στέλνετε τις επιστολές σας στο fax 2102819550 ή στην TAXYΔΡ. ΘΥΡΙΔΑ 52057, Τ.Κ. 14401. Δωρεές ή συνδρομές αποστέλλονται στον λογαριασμό: ETE 151/296112-14 ή στα γραφεία της Ένωσής μας, στη διεύθυνση: Τατοΐου 121, Μεταμόρφωση Αττικής, Τ.Κ. 14452.

Από τον Ιερέα Δημήτριο Κορρέ

Στ' τάξη σχολικού έτους 1969-70.

22 | Η ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ της Εκκλησιαστικής Σχολής Κορίνθου Ιανουάριος 2015

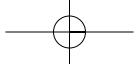
Από την εκδρομή των μαθητών της Σχολής εις Αγίους Τεσσαράκοντα Σπάρτης. Σχολικό έτος 1967-68.

Γυμναστικές επιδείξεις 1970.

Σχολικές επιδείξεις 1969-70:
Καθηγητές και μαθητές.

ΙΩΣΗΦ ΙΩΑΝΝ. ΚΟΛΛΙΑΣ

Ο ποιητής, ο λογοτέχνης, ο θεολόγος, ο άριστος εκπαιδευτικός

*Toν Χριστόφορον Σπυρόπουλον, Ακαδημαϊκόν**

Ο Ιωσήφ, ή κατά το κοινώς Σήφης Κόλλιας, υπήρξεν ένας από τους μεγαλύτερους ποιητάς της μεταπολεμικής περιόδου εις την Ελλάδα. Τα ποιήματά του διακρίνονται –βάσει της τεραστίας του διανοητικής διαύγειας– κατανοητά και ρεαλιστικά, γεννούν όντως στοχασμούς και αισθήματα, δίχως να επιτρέπει ψευδαισθήσεις ή ψευδαπάτες... τον χαρακτηρίζει αλήθεια, πρωτοτυπία ποιητική, σκορπώντας γύρω του μηνύματα καλοσύνης, χαράς και αγάπης Χριστού. Δεξιοτέχνης ποιητής, γνώστης της πλουσίας Ελληνικής Λογοτεχνίας, του Βυζαντινού πολιτισμού, της Λαογραφίας κ.ά.

Ο Σήφης είχε την εμπειρία της δοκιμασίας (οκτώ μόδις ετών) να ζήσει τους καταστρεπτικούς σεισμούς εις της ιδιαιτέραν του πατρίδα, την πόλη της Κορίνθου (22/4/1928). Υπήρξεν άριστος μετέπειτα μαθητής της Εκκλησιαστικής Σχολής της πόλεως του, ομογάλακτος του πατρός Νεοφύτου Σπυρογιαννάκη, μετέπειτα Πρωτοσυγκέλλου, το έτος 1955, του Αρχιεπισκόπου Β. και Ν. Αμερικής Μιχαήλ Κωνσταντινίδη. Ως μαθητής της Σχολής, από το 1938-1941, έλαβε τα πρώτα γαλουχήματα του τότε Μητροπολίτου Κορινθίας Μιχαήλ, ο οποίος, όταν εξελέγη Αρχιεπίσκοπος Αμερικής, τον προσέλαβε ως βοηθό Ιεροκήρυκα... (Στη συνέχεια εκλήθηκα κι εγώ!). Εστάθη, όπως και ο μακαριστός Αρχιεπίσκοπος, γρανίτης υπέρ των συμφερόντων των αποδήμων Ελλήνων. Συνέπεστατος εις το βαρυσήμαντό του έργο αλλά και επιτυχής. Προσπαθώ, όσο γίνεται, να δώσω με ακρίβεια μια εικόνα σ' εκείνους που με πλειστάτη παιδαγωγική γνώση, θυμοσοφία, σωστές γνώμες και αποφάσεις βοήθησαν εις το βαρυσήμαντο έργο του Αρχιεπισκόπου Μιχαήλ και τον απόδημο της Αμερικής Ελληνισμό σε πολύ δύσκολες εποχές.

Αναφέρομαι και πάλι στον μεγάλο μας ομογάλακτο και στον πνευματικό μου αυτόν αδελφό, τον ποιητή, χριστιανό διανοητή, παιδαγωγό, την πολυδιάστατη, πολύπλευρη και έντονη προσωπικότητα των σύγχρονων καιρών μας, τον όντως σκληρό αγωνιστή για τη διατήρηση και διάδοση των ελληνο-ορθόδοξων εθίμων και ηθών εις την Εσπερίαν αλλά και όπου ευρέθη ορθοτομών τον λόγον της αληθείας. Για εμένα τουλάχιστον, είναι εντελώς αδύνατον να δώσω πλήρη εικόνα της μεγάλης αυτής και πολυταλάντου προσωπικότητας. Δεν καθηλώνεται ο Σήφης με μερικές απλές λέξεις κι εγώ πάλιν ωχριώ και η μελάνη μου είναι ελαχίστη, μαζί και το χαρτί που διαθέτω, να ιστορήσω τον μεγάλο αυτόν Έλληνα εκπαιδευτικό.

Σημειώνω και τονίζω ότι η ιχνηλασία μέσα εις τον χώ-

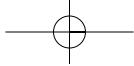
ρον αυτόν της ζωής και του έργου των συνανθρώπων μας δεν είναι εύκολη περιπέτεια... Προσωπικότητες ωσάν την μνημονευθείσα εξακτιδώνονται σε πλείστες όσες επιστημονικές δραστηριότητες. Δεν είναι και πάλι τόσο εύκολο να οριοθετήσει ο καθένας έναν Σήφη Κόλλια. Να τονίσω δε ότι η εποχή που ζούμε είναι αλλοπρόσαλλη. Επικρατεί η σύγχυση με τη διασταύρωση άλλων και ύποπτων θέσεων, όπου ο τίμιος και ο ειλικρινής χλευάζεται!

Ανάγκη όμως να σταθούμε εις την Ιστορίαν, την αρίστην αγωνίστρια του Ερέβους και της Λήθης. Ανάγκη ημών προς την διατήρησιν των ολίγων λειψάνων της προγονικής μας ευκλείας. Τούτη η επάρατος παρακμή, η ενσταλάσσουσα εν τη ημετέρα καρδία την πλήρη απόγνωσιν. Ιδίως η παρακμή της Ελληνικής μας Γλώσσης και Παιδείας. Τί ο λόγος των προγόνων μας; Τί γλυκασμός ακούσματος; Ιδού ένα προσωπικό μου απόσπασμα από την επίσκεψή μου εν τω όρει Σινά: «Ημείς δε πενιχράν επ' ὄμων πήραν ειληφότες, την τύρβην και το μόλυσμα από πολλού των Άστεων φεύγοντες –εν τω σωτηρίω ἐτεὶ 2009– βαίνομεν ανά τα όρη, την ερατεινήν των Μουσών κατοικίαν αναζητούντες σήμερον εν τω όρει τω ΣΙΝΑ ομότροποι και συνοδοιπόροι του κατ' ἀκρως Θεοκλήτου Αρχιεπισκόπου Σινά, Φαράν και Ραιθώ Μακαριωτάτου κ. κ. Δαμιανού Σαμαρτζή και ομογαλάκτουν εν τη ακμασάση “Εκκλησιαστική της Κορίνθου Σχολή”, ἀπαντες και πάλιν ημείς λατρεύοντες την παντοκράτειρα φύσιν και παρακαλούντες τας θείας εμπνεύσεις και επιφυλλίζοντες μεμβράνας ετέρων, των επιστημών τιτάνων, μακράν από την τύρβην και το μόλυσμα των Άστεων...».

Ακόμη και αυτή η Δύσις απέκτησε πραγματικό πολιτισμό τότε μόνον, όταν «αι ελληνικαὶ Μούσαι εγκαταλείπουσαι τα προαιώνια αυτών ενδιαιτήματα, μετηνάστευσαν εις τας Ἀλπεις...» κατά τον Βυζαντινό λόγιον Ιωάν. Αργυρόπουλον. Δυστυχώς, εδώ εις την πατρίδα μας υπάρχει πλήρως εξοπλισμένη λεγεών ανίδεων και σκοταδιστών (Βλ. λήμμα Μουσικόν κλπ. Παρακράτος, του Τάκη Καλογερόπουλου, «Λεξικόν της Ελληνικής Μουσικής»).

Προσπάθησα και απέτυχα ίνα εξιθελίσω –ει δυνατόν– τον όρον αποπροσανατολισμός και να καταρρεύσουν αρ-

κετοί μύθοι, επιβλαβείς, με τους οποίους αυτοί οι τύποι (σκοταδιστές, ανίδεοι, κ.ά.) έχουν προσβάλει και βλάψει τον τόπο μας παντοιοτρόπως. Προσπάθησα και απέτυχα, νιοθετώντας και εις την Αμερική –ως Διευθυντής της Παιδείας και εκπαιδευτικός της «Ελληνικής Ορθοδόξου Αρχιεπισκοπής Β. και Ν. Αμερικής»– την Ελληνική παιδεία και παράδοση (γλώσσα κ.λπ.).

Εδώ θα επανέλθω και προς χάριν της Ιστορίας εις την μεγάλην προσωπικότητα, τον αείμνηστό μου φίλο, συνάδελφο και ευεργέτη μου Σήφη. Εις ευγνώμονα και αιωνίαν μνήμη, δίχως να θέλω πάλι να διατυπώσω περί αυτού ευτελή μελέτην, αλλά κατά το δοκούν και όσο τον έζησα... Χαράζω όσες ευχαριστήριες λέξεις ακολουθούν, με ειλικρινή και εκ βαθέων έκφραση ευγνωμοσύνης προς εκείνους όσους εβοήθησαν στη ζωή μου, δίχως την στέρησην του εύρους, του πλούτου των γνώσεών μου αλλά και την αξιοπιστία την παγκοσμίως αναγνωρισμένη της αποδοτικότητας του επιστημονικού μου αλλά και καλλιτεχνικού μου έργουν. Ευγνωμοσύνη, επαναλαμβάνω, σε εκείνους που είτε με ενθάρρυναν να αναλάβω κατά την διάρκειαν της επιστημονικής μου καριέρας τέτοιου είδους Σισύφεια πνευματική ευθύνη, αλλά και με επαρηγόρησαν κατά χαλεπάς ημέρας, και δεν υπήρξαν λίγες αυτές, όπου η υστεροβούλια των συνανθρώπων μας, με πλουσιωτάτη λιγοψυχία, προσεπάθησαν την ανατροπή του όλου μου έργουν και δη ως Δ/ντού Παιδείας στην Αμερική των Ελληνικών Σχολείων... Διακεκριμένες χάριτες επιστηθίων και ειλικρινών μου φίλων εβοήθησαν με την δαψιλή τους προσφορά και την αυταπάρνηση στο δυσβάστακτο της παιδείας φορτίο. Ήσαν άνθρωποι φωτισμένοι και θεόκλητοι της Ορθοδοξίας ποιμένες.

Άλλοι όμως, που εγώ τους αποκαλώ ως «οι επιχώριοι της Αρχιεπισκοπής Β. και Ν. Αμερικής», έπραξαν αντίθετα...

Προσπάθησα να μην ατενίζω το ανθρώπινο στοιχείο της αδυναμίας, τους επαίνους ή τους ψόγους, που έτσι κι αλλιώς ουδέποτε με απησχόλησαν, αντίθετα με πλείστους όσους θεσιθήρες και θεσικάτοχους... Ευελπιστούσα, αλλά και ακόμη ευελπιστώ, πως κάποτε οι Απόδημοι Έλληνες, αυτή η πλουτοπαραγωγική πηγή δυνάμεως για την ιδιαιτέραν μας πατρίδα, την χώραν της Παλλάδος, ν' αρχίσουν να ξυπνούν από τον λήθαργο, μη υποφέροντες την ακινησίαν με τα αυτιά κάτω, ενθυμούμενοι τους προγονικούς στίχους των «Επτά επί Θήβας» του Αισχύλου για την πατρίδα:

«ή γαρ νέους έρποντας ευμενή πέδω
Απαντα πανδοκούσα παιδείας όχλον
Εθρέψατ' οικητήρας ασπιδοφόρους...»

(γιατί είναι αυτή που ανέλαβε όλο το βάρος της ανατροφής μας, τότε που μπουσουλούσαμε στο επίπεδο χώμα της, ως τη στιγμή που γίναμε πολίτες ικανοί να φέρουμε όπλα).

Ευελπιστών, τονίζω και πάλι, ότι οι απόδημοι αυτοί, οι

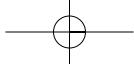
σκληρά εργαζόμενοι και αγωνιζόμενοι Έλληνες μετανάστες των ΗΠΑ, θα βγουν από το αργοσάλεμα που συνέβη μόνον και μόνον για να αλλάξουν πλευρό από την κουστωδία των αρχολίπαρων της Αρχιεπισκοπής ανθρώπων. Θα συνεχίσουν την παράξενη τακτική να λαδώνουν τα όπλα τους και όχι τους οπλονόμους (εκάς η φυγοστρατία!), περιμένοντας ως απλοί πεζικάριοι την επερχόμενη εξόφθαλμη εθνική αφύπνιση...

Σ' αυτήν την χαρτογραφημένη περιοχή παιδείας της Αρχιεπισκοπής, την σήμερον ακόμη «πανταχόθεν ναρκοθετημένη», έχουν ήδη κατά καιρούς και άλλοι ιχνηλάτες προηγηθεί μεγίστων «τυμβωρυχικών» ικανοτήτων, ιστορικοί περί του αποδήμου της Αμερικής Ελληνισμού, ως και οι τεραστίας εμβελείας ελληνόγλωσσες εφημερίδες στη Ν. Υόρκη (*Atlantis* και *National Herald*), τουτέστιν η ιδική μου εξιστόρηση αυτή αποτελεί σίγουρα συμπλήρωμα-πρόκληση και, ας μη γελούμαστε, «δεν κομίζω γλαύκα εις Αθήνας».

Πάντοτε ο Ελληνισμός εξεδιώχθη απ' τις ρίζες του, εξεδιώχθησαν τα άπειρά τους ανθρώπινα προσόντα, όπως και τον 8ο αιώνα, που πλήθος Ελλήνων επιστημόνων και Κληρικών, καθώς και άλλων επαγγελμάτων, εγκατέλειψαν το Βυζάντιο λόγω των διωγμών του Λέοντα του Ισαύρου και όλες οι επιστήμες τους μεταλαμπαδεύτηκαν στη Δύση (π.χ. Ιταλία), συμβάλλοντας τα μέγιστα εις την άνθηση αυτής.

Έλληνας!... Τουτέστιν, μια αρχαιοτάτη ιδιόρρυθμος φυλή, όπου ο καθένας τους είναι φύσει και θέσει εντελώς αδύνατον και ιστορικά αποδεδειγμένον να συνεννοηθεί καλά καλά και με τον εαυτόν του!... Αφειδώς γεγονότα ανά τους αιώνας μάς εντυπωσιάζουν με τις ανακατατάξεις, αποχωρήσεις, μεταπηδήσεις ιδεών και πράξεων αναρμόστων, που ΠΑΝΤΟΤΕ έβλαψαν και τους εαυτούς των και την πατρίδα των, και δη πολλάκις ανεπανόρθωτα!... Η Ιστορία έχει και την συνέχειά της, παρ' ότι οι ήρωές της έχουν προ πολλού φύγει ανεπιστρεπτί. Όμως οι πράξεις τους φαεινότατα μάς αποδεικνύουν το «άλλα αντ' άλλων» των σκέψεων και των πράξεων τους. Το χειρότερον όλων είναι ότι ΟΥΔΕΠΟΤΕ έζησαν ειρηνικά, αρμονικά και με σύνεση, κατανόηση, συνεννόηση και αγάπη! Ιστορικοί Έλληνες και ξένοι κειμενογράφοι μάς διαβεβαιώνουν για του λόγου το αληθές.

Να μη μας διαφεύγει λοιπόν ότι και οι σημερινοί Έλληνες κληρονόμοι και απόγονοι αυτών έχουμε ψευδαισθήσεις και οφθαλμαπάτες στις αποκαλύψεις αυτές. Ποτέ η ελληνική κοινωνία δεν έστερξε ν' αλλάξει και ενισχύσει με μόνιμους και ευπρεπείς τρόπους το επίπεδο του λαού της, έχοντας ΠΑΝΤΟΤΕ τα ώτα της παντελώς κλειστά και απαρασκεύαστα να αρνηθεί την πατροπαράδοτη και αιμάσσουσα νοοτροπία της. Η Ιστορία μας –δυστυχώς– βρίθει από παρανομίες, λοβιτούρες και αδικίες, παρά τους πρωτοπόρους δι' όλον τον κόσμον σοφοτάτους νόμους της, οι οποίοι ενταφιάζονται ανέκαθεν μπρος στα

μεγάλα συμφέροντα των κρατούντων, συνεπικουρούμενα και από τις τοπικιστικές εγωπάθειες και αδελφοκτόνες έριδες, κατά το κοινώς λεγόμενον: «Ήταν στραβό το κλήμα, το 'φαγε και η κατσίκα και πάει στο διάβολο». Συνωμοσίες, ίντριγκες, δολιοφθορές, προδοσίες, μίση απείρουν κάλλους, ιστορικά –κατά καιρούς– έχουν προικίσει τούτον τον αφελή λαό.

Όλα αυτά, όπου δεν υπάρχει ιδεολογική αφύπνιση και αποτελεσματική ωρίμανση ενός αλλοπρόσαλον κατά πάντα λαού, του Ελληνικού όπως μνημειώδεις ιστορικές αναφορές έχουμε μελετήσει σε διάφορα ανά τον κόσμον

διεσπαρμένα κείμενα και δη βιβλία εκτός της ελληνικής επικράτειας.

Ευχαριστώ για τη δεκτικότητά σας και την φιλοξενία. ☩

* Ο κ. Σπυρόπουλος μας έστειλε και «Δεύτερον και έσχατον κείμενον αναφοράς» για τον Ιωσήφ Κόλλια, που, λόγω πληθώρας ύλης, θα δημοσιευθεί στο επόμενο φύλλο.

ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΗ

Τα κείμενα που δημοσιεύουμε
στην εφημερίδα μας δεν υφίστανται έλεγχο
και απηχούν τις απόψεις των συντακτών τους.

Το μυστήριο της Αγίας Τριάδος στο μαρτύριο της Αγίας Βαρβάρας¹

Τον π. Δημ. Παπαχαντζή

Εκ του Ιερού Παρεκκλησίου Αγίου Στεφάνου Μποφίλιας Δήμου Μεταμόρφωσης

Κοντάκιον Ἡχος δ'

«Τῷ ἐν Τριάδι εὐσεβῶς ὑμνονυμένῳ, ἀκολουθήσασα
σεμνὴ Ἀθληφόρε, τὰ τῶν εἰδώλων ἔλιπες σεβάσματα·
μέσον δὲ τοῦ σκάμματος, ἐναθλοῦσα Βαρβάρα,
τυράννων οὐ κατέπτηξας, ἀπειλὰς ἀνδρειόφρον,
μεγαλοφώνως μέλπουσα ἀεί, Τριάδα σέβω
τὴν μίαν θεότητα».

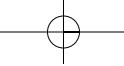
Επικαλούμαι τη Χάρη του Θεού και τις πρεσβείες της Αγίας Ενδόξου Μεγαλομάρτυρος Βαρβάρας προκειμένου να τολμηθεί η προσέγγιση του μέγιστου, του πλέον απρόσιτου για τον ανθρώπινο νου, μυστηρίου της Αγίας Τριάδος, όπως αυτό φανερώθηκε διά του βίου της πίστεως και του μαρτυρίου της Αγίας Μεγαλομάρτυρος Βαρβάρας. Πληροφορίες περί του βίου και του μαρτυρίου της Αγίας Βαρβάρας αντλούμε από τον Μεγάλο Συναξαριστή, όπως αυτός παρατίθεται «ἐκ τοῦ “Παραδείσου” Ἀγαπίου τοῦ Κρητός²». Από αυτήν την πηγή πληροφορούμεθα τα του τόπου και του χρόνου που έζησε η Αγία. Για τους γονείς και την ανατροφή της. Για το κάλλος του σώματος και το κάλλος της ψυχής της καθώς και την απόφαση των γο-

νέων της να κτίσουν «ἐπίτηδες πύργον ὑψηλόν καὶ τήν ἔκλεισαν εἰς αὐτόν διά νά μήν τήν βλέπουν οἱ ἄνθρωποι».

Ος σημείον εκκινήσεως και πραγματεύσεως του θέματός μας θα σταθεί η αναφορά του Συναξαριστή ότι «κατ' ἐκείνας τάς ήμέρας ὁ πατέρας τῆς Άγιας, ὁ Διόσκορος, ἀπεφάσισε νά οἰκοδομήσῃ ἔχωθεν τοῦ πύργου λοντρόν ὡραιότατον. Ἀφοῦ λοιπόν ἔκαμε τό σχέδιον καὶ ἔδωκεν εἰς τούς τεχνίτας τάς ἀναγκαίας ὁδηγίας, ἀνεχώρησε προσωρινῶς σ' ἄλλην χώραν ἀπ' ὅπου ἐβράδυνε νά επιστρέψῃ». Στον χρόνο αυτό «κατῆλθε τοῦ πύργου της ἡ Βαρβάρα καὶ ἐπῆγε νά ἐπισκεφθῇ τό κτιζόμενον λού-

1. Με χαρά ανταποκρίνομαι στην προτροπή του λίαν αγαπητού και αξιού προέδρου της Ενώσεως Αποφοίτων της Εκκλησιαστικής Σχολής Κορίνθου, κ. Αθανασίου Ψυχογιού, και καταθέτω λίγες σκέψεις προφορικής οιλιαίας με αφορμή την εορτή της Αγίας Ενδόξου Μεγαλομάρτυρος Βαρβάρας, ως ελάχιστο και οφειλετικό αντίδωρο στην πνευματική μας τροφό, Εκκλησιαστική Σχολή Κορίνθου, στους χώρους της οποίας διδαχθήκαμε τα πρώτα «ιερά γράμματα» και κάναμε τα πρώτα θεολογικά μας βήματα.

2. Μέγας Συναξαριστής της Ορθοδόξου Εκκλησίας, επιμέλεια Επισκόπου Ματθαίου Λαγγή, Τόμος ΙΒ', (Αθήνα, 1984), σ.σ. 124-134.

τρόν». Είδε ότι όλη η οικοδομή είχε δύο μόνο παράθυρα γι' αυτό και είπε στους κτίστες: «Κάμετε χωρίς άλλο και τρίτον παράθυρον καί ἐγώ ἀποκρίνομαι πρός τὸν πατέρα μου ἐάν σᾶς ἐρωτήσῃ διά τοῦτο». Στην απορία πράγματι του πατέρα της η Αγία είπε ομολογιακώς: «Αἱ τρεῖς θυρίδες φωτίζουσι πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον». «Τοῦτο δέ εἰπούσα, ἡννόει τὴν τῆς Άγιας Τριάδος ὑπόστασιν καί μεγαλειότητα». Στην απορία και την οργή του πατέρα της πώς μπορεί να συμβαίνει αυτό, η Βαρβάρα απεκρίθη: «Πρόσεχε, πάτερ, νά ἐννοήσῃς τὸ αἴτιον». Ταύτα δέ ειπούσα εποίησε το σημείο του Τιμίου Σταυρού και δεικνύει εις αυτόν τα τρία της δάκτυλα λέγουσα: «Πατήρ, Υἱός καὶ Ἅγιον Πνεῦμα. Μέ τὸ Φῶς αὐτὸ δόλη ἡ κτίσις νοερῶς καταλάμπεται».

Αυτή η ομολογία πίστεως της Αγίας Βαρβάρας έγινε αφορμή για να υποστεί αρχικώς φριχτά βασανιστήρια και τέλος «... ἔκλινε τὴν ιεράν αὐτῆς κεφαλή καὶ ἐδέχθη τὸ Μαρτύριον. Ἀπεκεφάλισε δέ αὐτήν ὁ ἀσπλαχνος καὶ αἱμοβόρος πατήρ της», ὥπως αναφέρει ο Ιερός Συναξαριστής.

Από τη συνοπτική παρουσίαση του βίου της Αγίας και κυρίως από τον ομολογιακό διάλογο που είχε με τον πατέρα της είναι αναγκαίο, νομίζουμε, να κάνουμε ορισμένες επισημάνσεις και να εξάγουμε ορισμένα συμπεράσματα.

Πρώτη επισήμανση: «Ταῦτα εἰπούσα, ἐποίησε τὸ σημεῖον τοῦ Τιμίου Σταυροῦ καὶ δεικνύει εἰς αὐτόν τα τρία της δάκτυλα, λέγουσα: Πατήρ, Υἱός καὶ Ἅγιον Πνεῦμα. Μέ τὸ φῶς αὐτὸ δόλη ἡ κτίσις νοερῶς καταλάμπεται».

Με την ομολογία της αυτή η Αγία υπογραμμίζει την διά του Τιμίου Σταυρού πηγάσασα σωτηρία στο ανθρώπινο γένος. Σε λίγο και η ίδια θα ακολουθούσε την οδό του μαρτυρίου, μιμούμενη τον Νυμφίο της Εκκλησίας Χριστό. Θα επιβεβαιώσει έτσι με τη δική της ζωή ότι η ζωή του Χριστού είναι «παρατεινόμενη» στον πραγματικό και στον λειτουργικό χρόνο της Εκκλησίας. Η Αγία ζει με όλο το είναι της «τὸν Σταυρωθέντα καὶ Ἀναστάντα Χριστό» και αυτή της τη ζωή την επισφραγίζει με το μαρτύριό της. Έτσι η ζωή της όλη είναι από τον Χριστό και για τον Χριστό και γι' αυτό είναι Χριστοζωή. Η σκέψη της όλη είναι του Χριστού γι' αυτό και είναι Χριστοσκέψη. Οι αισθήσεις της όλες είναι του Χριστού γι' αυτό και είναι Χριστοαισθήσεις. Το είναι της είναι πρώτα του Χριστού και

κατόπιν δικό της. Η ψυχή της είναι πρώτα του Χριστού και κατόπιν δική της ψυχή. Η ζωή της είναι πρώτα του Χριστού και κατόπιν δική της ζωή. Εις εαυτήν δεν είναι αυτή αλλά «τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσι Χριστός».

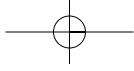
Έχοντας γίνει πρόσωπο Χριστοφόρο και Θεοφόρο, μεταδίδει και λόγω και ἐργω και μαρτυρίω τις ευαγγελικές θείες αλήθειες καταδεικνύοντας ότι δεν υπάρχει ευαγγελική αλήθεια που να μη μεταβάλλεται σε τρόπο ζωής.

Δεύτερη επισήμανση: Λέγει προς τον πατέρα της η Αγία: «Αἱ τρεῖς θυρίδες φωτίζουσι πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον». Τοῦτο δε ειπούσα, ἡννόει τὴν της Αγίας Τριάδος ὑπόστασιν και μεγαλειότητα, διερμηνεύει ο βιογράφος της, θέλοντας προφανώς να επισημάνει πως η επιμονή της Αγίας για τα τρία παράθυρα δεν ήταν ἔνα αφελές γυναικείο πείσμα, αλλά τρόπος ἐκφραστῆς της δογματικής διδασκαλίας της Εκκλησίας μας που ακράδαντα πίστευε.

Εάν δε αναλογιστούμε ότι η Αγία Βαρβάρα ἔζησε στα τέλη του 3ου αιώνα και μαρτύρησε το 306 μ.Χ., πολύ πριν δηλαδή η Εκκλησία συγκαλέσει καν την πρώτη Οικουμενική Σύνοδο (Νίκαια 325), και σαφώς πολύ πριν διατυπωθεί επισήμως το Σύμβολο Νικαίας – Κωνσταντινούπολεως, και άρα το περὶ Αγίας Τριάδος δόγμα της Εκκλησίας, τότε αναμφίβολα μπορούμε να πούμε ότι η Αγία Βαρβάρα ομολογεί και οδηγείται στο μαρτύριο για ό,τι εμπειρικά και βιωματικά η πρώτη Εκκλησία και οι ἄγιοι της πίστευαν και δέχονταν ως αλήθεια.

Θα πρέπει, νομίζουμε, να επισημάνουμε ότι η πρώτη Εκκλησία βίωνε τα μυστήρια της πίστεώς μας ως μία «φυσική», θα λέγαμε, πραγματικότητα, χωρίς αυτά να ἔχουν διατυπωθεί επισήμως με όρους Συνόδων. Θα μπορούσαμε, τηρουμένων των αναλογιών, να πούμε πως, όταν αναπνέεις, δε σου είναι απαραίτητο να δώσεις ορισμό τού τι είναι αναπνοή. Όπως και όταν ζεις, δε σου χρειάζεται να δώσεις ορισμό «τι είναι ζωή», γιατί ζεις τη ζωή.

Έτσι και η Εκκλησία στους πρώτους αιώνες ζούσε το Μυστήριο του Τριαδικού Θεού χωρίς να χρειάζεται να

δώσει ορισμό του Μυστηρίου. Απλώς ζόύσε το Μυστήριο. Μόνο όταν προκλήθηκε, η Εκκλησία αναγκάστηκε να θέσει τα όρια μεταξύ αληθείας και ψεύδους και αυτό χάριν της σωτηρίας του ανθρώπου.

Ποια όμως είναι «ή της Άγιας Τριάδος ύπόσταση και μεγαλειότητα» για την οποία η Αγία Βαρβάρα προσέφερε τη ζωή της; Ποια είναι αυτή η τόσο μεγάλη και θεμελιώδης αλήθεια της πίστεώς μας; Τι γνωρίζουμε ή τι μπορούμε να γνωρίσουμε περί Αυτήν; Με άλλα λόγια, μπορούμε να μιλήσουμε για τον Θεό; Ή τι περί τον Θεό μπορούμε να εννοήσουμε;

Ένας μεγάλος ασκητής και Πατέρας της Εκκλησίας μας, ο Ευάγριος ο Ποντηκός, διατυπώνει με κατηγορηματικό τρόπο την άποψη ότι «Ο Θεός δεν μπορεί να συλληφθεί με τον νου. Αν μπορούσε να συλληφθεί, δε θα ήταν Θεός». Και με τη θέση αυτή οι Πατέρες της Εκκλησίας συμφωνούν απόλυτα. Ένας Θεός που είναι κατανοητός στην ανθρώπινη νόηση δεν είναι Θεός. Ο άνθρωπος είναι κατ' εικόνα Θεού αλλά δε συμβαίνει ούτε αληθεύει και το αντίθετο.

Ο Θεός ως **ουσία** είναι το «όλως άλλο» Μυστήριο, δηλαδή το «τελείως άλλο», το τελείως διαφορετικό μυστήριο. Αόρατος, ασύλληπτος, πέρα από όλα τα λόγια και τις λογικές, πέρα από κάθε κατανόηση.

Στη Θεία Λειτουργία του Ιερού Χρυσοστόμου και κατά την ώρα της αγίας αναφοράς, ο ιερέας προσευχόμενος ομολογεί: «...Σὺ γὰρ εἶ Θεὸς ἀνέκφραστος, ἀπερινόητος, αόρατος, ἀκατάληπτος, ἀεὶ ὄν, ὡσαύτως ὄν, Σὺ καὶ ὁ μονογενής σου Γιός καὶ τὸ Πνεῦμά σου τὸ Ἄγιον».

Τη διαφορετικότητα του Θεού, την πέρα από κάθε δυνατότητα νοητικής σύλληψης, τη διατυπώνει επιγραμματικά ο Άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός λέγοντας: «Ἄπειρον τὸ θεῖον καὶ ἀκατάληπτον· καὶ τοῦτο μόνον αὐτοῦ καταληπτόν, ἡ ἀπειρία καὶ ἀκαταληψία». (Έκδοσις Όρθοδοξου Πίστεως 1,4)

Αυτό που θα πρέπει όμως να επισημανθεί είναι ότι οι Πατέρες της Εκκλησίας διέκριναν, χωρίς ποτέ να χωρίσουν, μεταξύ της «**ουσίας**» και των «**ενέργειών**» του Θεού.

Με τον τρόπο αυτό κατόρθωσαν να εξηγήσουν πώς ο Θεός, ο οποίος βρίσκεται γύρω μας και μέσα μας, πλησίον μας, «πλησιέστερα καὶ ἀπό τὸν ἴδιο τὸν ἔαυτό μας», παραμένει για τον άνθρωπο μυστήριο μέγα και φοβερό.

Διά των «**ενέργειών**» Του ο Θεός έρχεται ανάμεσά μας, εισέρχεται στην καρδιά μας, φωτίζει τον νου μας, κατοικεί στην ψυχή μας, αγιάζει και μεταμορφώνει το σώμα μας, δίνει στον άνθρωπο τη χάρη να ζει την εν Χριστώ ζωή, τη ζωή της αγάπης, της ζωή της αφθαρσίας, τη ζωή της αθανασίας, την αιώνια ζωή. Ταυτόχρονα όμως ως προς την «**ουσία**» του ο Θεός παραμένει πάντοτε αόρατος και ακατάληπτος. Είναι ο Κύριος. Είναι ο Άγιος. Είναι ο Απρόσιτος. Είναι ο Απερίγραπτος.

Τις Θείες «**ενέργειες**» τις βλέπουμε σχεδόν παντού,

γύρω μας και μέσα μας, τις γνωρίζουμε, τις περιγράφουμε, τις αισθανόμαστε. Αλλά η Θεία «**ουσία**» πάντοτε μας διαφένει. Οι ανθρώπινοι συλλογισμοί, οι ανθρώπινες σκέψεις και ιδέες δεν έχουν εδώ καμία θέση. Ο Θεός βρίσκεται απέριως και ασυγκρίτως υπεράνω όλων αυτών. Το μόνο που έχει σημασία είναι «η καθαρή καρδιά», «η καθαρή σάρκα», «η ἀσπιλη ψυχή» και όλη εκείνη η προετοιμασία του ανθρώπου εις τον οποίο ο Θεός καταδέχεται να έρθει και να ποιήσει «Μονήν», αυτό δηλαδή που οι Πατέρες ονομάζουν **Θέωση** του ανθρώπου. Οι Άγιοι της Εκκλησίας πέτυχαν τη θέωση επειδή ο Θεός δεν είναι μόνο «**ουσία**» αλλά είναι και «**άκτιστες θείες ενέργειες**».

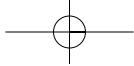
Εάν ο Θεός ήταν μόνο «**ουσία**», δε θα μπορούσαμε να ενωθούμε, να κοινωνήσουμε μαζί Του, διότι η «**ουσία**» του Θεού είναι φοβερή και απρόσιτη στον άνθρωπο.

Οι «**ενέργειες**» του Θεού είναι θείες – θείκες ενέργειες. Είναι και αυτές Θεός, χωρίς να είναι η «**ουσία**» του Θεού. Είναι Θεός γι' αυτό και θεώνουν κατά χάριν τον άνθρωπο. Εάν οι ενέργειες του Θεού δεν ήταν θείες, άκτιστες ενέργειες, τότε δε θα ήταν Θεός και δε θα μπορούσαν να μας θεώσουν, να μας ενώσουν δηλαδή με τον Θεό.

Ενώνεται ο άνθρωπος με τον Θεό διά των «**ακτίστων θείων ενέργειών**» και όχι διά της φύσεώς Του.

Αυτό είναι το μυστήριο της Ορθοδόξου πίστεως και ζωής. Αυτός είναι και ο τελικός στόχος της ζωής μας, το να ενωθούμε με τον Άγιο Θεό. Αυτός είναι και ο σκοπός της δημιουργίας του σύμπαντος. Αυτό θέλουμε. Αυτή είναι η χαρά μας, η ευτυχία μας, η ολοκλήρωσή μας. Αυτό ήταν εξαρχής το βίωμα και η πίστη της Εκκλησίας.

Αυτό το βίωμα και αυτή η πίστη διαπερνούσε όλο το είναι της Αγίας Μεγαλομάρτυρος Βαρβάρας, η οποία μίλησε και φανέρωσε το βίωμα αυτό μέσα από ένα δικό της μοναδικό τρόπο. Μέσα από τον συμβολικό λόγο. Συμβολικά αναφέρθηκε μέσα από τις τρεις θυρίδες στο Φως της Τριστήλιου Θεότητος «τὸ φωτίζον καὶ ἀγιάζον πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον». Έτσι μόνο μπορούμε να προσευχόμεθα «Χριστέ το Φως το Αληθινόν [...] σημειωθήτω ἐφ' ήμᾶς τὸ φῶς τοῦ προσώπου σου, ἵνα ἐν αὐτῷ ὀψώμεθα φῶς τὸ ἀπρόσιτον· καὶ κατεύθυνον τὰ διαβήματα ήμῶν πρὸς ἐργασίαν τῶν ἐντολῶν σου· πρεσβείαις τῆς παναχράντου σου Μητρός, τῆς Άγιας ἐνδόξου Μεγαλομάρτυρος Βαρβάρας καὶ πάντων σου τῶν ἀγίων. Ἀμήν». (Ευχή Α' Όρας) ◎

ΓΙΑΤΙ ΤΟ ΛΕΜΕ ΕΤΣΙ

Επιμέλεια: Γιώργη Χρ. Γιαννακόπουλον

Πολλές φορές στην καθημερινότητά μας χρησιμοποιούμε φράσεις, ρητά, αποφθέγματα, παροιμίες κ.λπ. χωρίς να γνωρίζουμε την αιτία και τον λόγο που δημιουργήθηκαν και διατηρήθηκαν στο ελληνικό λεξιλόγιο. Είναι μια ευκαιρία λοιπόν, μέσα από τις σελίδες του περιοδικού μας, να αναφερθούμε σε κάποια από όλο τον πλούτο της ελληνικής λαϊκής σοφίας. Όλα έχουν πραγματικό ενδιαφέρον.

1. Άλλου παπά Ευαγγέλιο

Αυτή τη φράση την οφείλουμε σε μια κεφαλλονίτικη ιστορία. Κάποιος παπάς λοιπόν, σε ένα μικρό χωριό της Κεφαλλονιάς, αγράμματος, πήγε να λειτουργήσει σε ένα άλλο χωριό, γιατί ο παπάς εκείνου του χωριού ήταν άρρωστος για πολύ καιρό. Ο παπάς όμως, ο αγράμματος, στο δικό του Ευαγγέλιο είχε βάλει διάφορα σημάδια και έτσι κατάφερνε και τα έβρισκε. Στο άλλο χωριό που πήγε όμως δεν υπήρχαν σημάδια, γιατί εκείνος ο παπάς δεν τα είχα ανάγκη μια και ήταν μορφωμένος. Έφτασε η ώρα του Ευαγγελίου και ο καλός μας ο παππούλης άρχισε να απαγγέλλει την περικοπή που αναφέρεται στην παραβολή του Ασώτου υιού, μια και βρέθηκε μπροστά του.

Τότε κάποιος από το εκκλησίασμα φώναξε: «Τι μας ψέλνεις εκεί, παπά; Αυτό δεν είναι το σημερινό Ευαγγέλιο...»

Και ο έρμος ο παππούλης απαντάει: «Εμ. Τί να κάνω, ευλογημένες; Αυτό είναι άλλου παπά Ευαγγέλιο». (Εννοώντας βιβλίο.)

Έτσι λοιπόν έμεινε η φράση.

2. Άλλον ο παπάς, άλλού τα ράσα

Ήταν μια φορά ένας παπάς που είχε

ένα κτηματάκι μακριά από την ενορία του και πήγαινε μόνος του και το όργωνε. Όταν ξεκινούσε να πάει στο κτήμα, έβγαζε τα ράσα του και τα άφηνε στην εκκλησία για να μη σκονιστούν ή τα λερώσει, γιατί ο φτωχός δεν είχε τη δυνατότητα να φτιάχνει συνέχεια ράσα. Φορούσε λοιπόν τα ρούχα της δουλειάς του λαϊκού και πήγαινε στο κτήμα του. Όταν τελείωνε τη δουλειά στο κτήμα, γύριζε, ξαναφορούσε τα ράσα του και πήγαινε στο σπίτι. Έτυχε κάποια φορά να μπει ένας ενορίτης χωριανός του στην εκκλησία να προσκυνήσει και, βλέποντας τα ράσα κρεμασμένα στο στασίδι, είπε: «Άλλού ο παπάς κι αλλού τα ράσα του».

3. Αυτό είναι απ' τ' άγραφα

Τη φράση αυτή τη συναντάμε σε διάφορες συζητήσεις και για διαφορετικά πράγματα. Π.χ. «Αυτό που μου συνέβη είναι απ' τ' άγραφα» ή «Αυτό που μου λες είναι απ' τ' άγραφα», θέλοντας να δείξουμε κάτι το καταπληκτικό, το απίθανο. Η φράση αυτή φαίνεται να προήλθε από «τα άγραφα» εκκλησιαστικά κείμενα, που, όπως και τα «απόκρυφα Ευαγγέλια», δεν περιλαμβάνονται στα κανονικά και λοιπά εκκλησιαστικά κείμενα, που περιγράφουν τη ζωή και το έργο και ό,τι δίδαξε και είπε ο Ιησούς.

Όσο για την παρερμηνεία, ότι η φράση προέρχεται τάχα από τα όρη της Ευρυτανίας «Άγραφα», δεν είναι σωστό. Τα βουνά αυτά, όπως πιστεύουν οι περισσότεροι, πήραν το όνομά τους από το ότι οι Τούρκοι δεν μπόρεσαν να υποδουλώσουν την περιοχή και έτσι δεν την περιέλαβαν στα φορολογικά τους βιβλία (άγραφα), σε αντίθεση με τα Γραμμένα των Ιωαννίνων.

4. Έφαγε τον περίδρομο

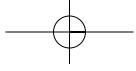
Πρώτη εκδοχή:

Όταν θέλουμε να πούμε ότι κάποιος έφαγε πολύ, μεταχειρίζόμαστε τη φράση «έφαγε τον περίδρομο» ή «περιδρόμιασε», δηλαδή έφαγε υπερβολικά. Η λέξη περίδρομος είναι αρχαία, λέγεται αλλιώς και «περιδερμος». Σήμαινε τον χώρο γύρω από ένα οικοδόμημα. Τώρα σημαίνει φλεγμονή του μικρού δακτύλου, η παρωνυχία όπως αλλιώς τη λέμε, η τριγυρίστρα, λογuriόστρα, μεθύστρα, καλαγκάθι. Στην ιατρική, πόνος της κοιλιάς, κολικόπονος. Μεταφορικά τη λέμε και για τους ενοχλητικούς, τους φλύαρους.

«Έφαγε τον περίδρομο», λοιπόν, ή «κατέβασε τον περίδρομο» τόσο, που τον έπιασε κοιλόπονος, κολικόπονος = περίδρομος.

Δεύτερη εκδοχή:

Στο Δαφνί των Αθηνών, (κοντά στο ψυχιατρείο Δρομοκαΐτειο), υπήρχε ένας μεγάλος τοίχος «περί τον δρόμον», πάνω στον οποίον υπήρχαν σκοποί (φύλακες), που μέσα από πολεμιστρες φύλαγαν την είσοδο από τους Ελευσινιώτες για να μην περάσουν στην Αθήνα. Οι φύλακες αυτοί, κατά την ώρα της αλλαγής της βάρδιας τους, έτρωγαν στον «περί τον δρόμον» τοίχο. Και επειδή έτρωγαν γρήγορα και πολύ για να χορτάσουν και να πάνε πάλι στη βάρδια τους, έτρωγαν τον περίδρομο. (Μ. Φιλήντας). ☺

ΑΠΟΥΣΙΟΣ

Η ΕΛΛΑΔΑ ΣΤΟ ΠΡΑΓΤΩΡΙΟ

*Του Γιώργη Φωτόπουλου**

Ο Γιώργος Σεφέρης, στην ομιλία του για το Νομπέλ που του απονεμήθηκε το 1863, είπε: «Ανήκω σε μια χώρα μικρή, ένα πέτρινο ακρωτήρι στη Μεσόγειο».

Τούτο το πέτρινο ακρωτήρι, τούτη η έρημη χώρα, δοκιμάζεται πάλι επί πέντε συνεχή χρόνια. Προπηλακίζεται, λογχίζεται, λοιδορείται από λαούς που την τραυμάτισαν, από παιδιά της που την πρόδωσαν. Τώρα στέκονται μαζί απέναντι της αμειλικτοί, ανελέητοι κατ' επίφασιν διασώστες, στην πραγματικότητα σκληροί δανειστές. Σκοπός τους δεν είναι να τη στηρίξουν αλλά να εισπράξουν τα λίαν γενναία δοσίματα των τόκων, που αντί να μειώσουν, αυξάνουν τα προβλήματα και το χρέος. Καταστρέφοντας έτσι τον κοινωνικό και οικονομικό ιστό της χώρας και αποβλέποντας μόνο στο ξεπούλημά της.

Αδίστακτοι κερδοσκοπικοί όροι αξιολόγησης τζογάρουν και βάζουν κλήρο επί των ψυχών της. Το ακάνθινο στεφάνι ήδη επί της κεφαλής της, φτιαγμένο από εξοντωτικές δανειστικές συμβάσεις. Δε μένει παρά η Σταύρωση. Κι εμείς τι κάνουμε; Μοιραίοι και άβουλοι αντάμα, προσμένοντας ίσως κάποιο θάμα, ερίζουμε για την εξουσία, δηλαδή για το ποιος θα παραστεί στη Σταύρωση.

Ε! Εσείς εκπρόσωποι, έρημοι κι απρόσωποι, ΕΓΕΡΘΗΤΕ, συνετιστείτε, ΕΝΩΘΕΙΤΕ και βροντοφωνάξτε!

Τούτο το πέτρινο ακρωτήρι, τούτη η χώρα η λουσμένη στο φως του Ήλιου και της θάλασσας σας έχει προσφέρει μεγαλόψυχα γλώσσα και πολιτισμό, γράμματα και τέχνες. Πάνω από τις μισές λέξεις που προφέρετε είναι ελληνικές. Χάρη σ' αυτές μπορείτε με άνεση να μας κατηγορείτε τώρα. Ο Σοφοκλής, ο Αισχύλος, ο Ευριπίδης, ο Αριστοφάνης, σας δίδαξαν το θέατρο, ο Όμηρος την ποίηση και το μέτρο, ο Ικτίνος και ο Καλλικράτης την αρμονία και το κάλλος. Η λέξη Ευρώπη, που πιπλίζετε σαν καραμέλα και που απειλείτε ότι θα μας πετάξετε απ' αυτήν, ελληνική είναι, αρθρωμένη από εμάς, πριν εσείς καταφέρετε να αρθρώσετε λέξη. Ο Μαραθώνας, η Σαλαμίνα, οι Θερμοπύλες και η εποποιία του 1940 σας δίδαξαν την ανδρεία και τον ηρωισμό. Όταν όλοι εσείς είχατε μουδιάσει από τη φασιστοναζιστική λαίλαπα, η νικηφόρα αντίστασή μας ήταν η μόνη αχτίδα φωτός κι ελπίδας. Σας έδειξε ότι σε κρίσιμες στιγμές, όταν η πατρίδα κινδυνεύει, η καταξίωση της ζωής είναι ο θάνατος.

Πόσο επίκαιροι φαίνονται σήμερα οι στίχοι του Γερμανού ποιητή και φιλόσοφου Φρειδερίκου Σίλερ, που θαυμάζοντας το πνεύμα και τη σοφία των προγόνων μας γράφει:

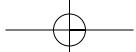
«ΚΑΤΑΡΑΜΕΝΕ ΕΛΛΗΝΑ... Όπου και να γυρίσω τη σκέψη μου / όπου να στρέψω την ψυχή μου / μπροστά σε βρίσκω... / τέχνη λαχταρώ / ποίηση, θέατρο, αρχιτεκτονική / εσύ μπροστά μου... / Μπροστά μας κι αξεπέραστη / καταραμένε Έλληνα / καταραμένη γνώση. / Γιατί να σ' αγγίξω; / Για να καταλάβω πόσο μικρός είμαι / πόσο ασήμαντος και μηδαμινός; / Γιατί δε με αφήνεις / στην ησυχία μου και στην ξενοιασιά μου;»

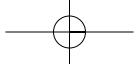
Έλληνες ταγοί του λαού, συνέλθετε, σηκωθείτε λίγο ψηλότερα, που λέει κι ο ποιητής, ομονοήστε, ενωθείτε, αντισταθείτε. Ξεχνάτε ότι μετά τη Σταύρωση ακολουθεί η Ανάσταση; Πόσες φορές μέχρι τώρα δεν έχει σταυρωθεί και αναστηθεί η Ελλάδα;

Ο «φαύλος κύκλος» της φτώχειας!... Διάβαζα κάπου, και δάκρυζαν τα μάτια μου, ότι «Τα κουρέλια κάνουν το χαρτί, το χαρτί κάνει το χρήμα, το χρήμα φτιάχνει τις τράπεζες, οι τράπεζες δίνουν τα δάνεια, τα δάνεια κάνουν ζητιάνους κι οι ζητιάνοι φοράνε κουρέλια» και φτου κι απ' την αρχή! Είναι ίσως ο πιο παραστατικός ορισμός του «φαύλου κύκλου της φτώχειας».

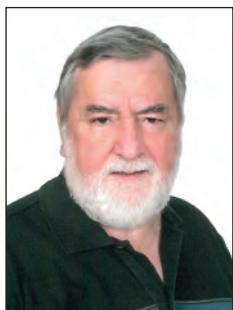
Παρά ταύτα εμείς παρακαλούμε να μας επιμηκύνουν τον χρόνο εξόφλησης, να μας δανείσουν κι άλλα και να πληρώνουν και οι αγέννητοι... Έρμα εγγόνια και δισέγγονα, τι έχετε να τραβήξετε και τι «σκατοψύχια» θα μας σούρνετε!...

* Το άρθρο αυτό έχει γραφεί το 2012 και έχει δημοσιευτεί στη «Φωνή της Δέλγας» (φ. 109, Σεπτέμβριος 2012), είναι όμως και σήμερα επίκαιρο. ☺

Να τα πούμε;

ΓΕΛΑ ΚΑΙ ΓΕΛΟΙΑ

Άδει ο Κώστας Μπιλίρης*

Εχετε προσέξει, φίλοι μου, το τι γέλιο πέφτει στην τηλεόραση; Έχετε παρατηρήσει το τι χαχανητό κυκλοφορεί μέσω των τηλεοπτικών διαφημίσεων; Γελάει ο μωρός, έστω

κι αν δεν υπάρχει κάτι γελοίο, δίδασκε το αρχαίο ρητό. Κάπως έτσι μου φαίνεται πως συμβαίνει στο γέλιο το φτιαγμένο, το προκατασκευασμένο, το αποτυπωμένο σε χαρούμενα πρόσωπα, επιλεγμένα για τα όμορφα χαρακτηριστικά τους. Που τα μεταβάλλει σε γελοία ή τα αποδυναμώνει και δεν πείθουν κανένα σοβαρό θεατή με την ψεύτικη έκφρασή τους.

Ουδείς αφρέται την επένδυση του χαμόγελου στην προβολή των καταναλωτικών αγαθών. Το γέλιο είναι σίγουρα «το λουλούδι της ψυχής που ανθίζει στα χείλη». Όμως δε γίνεται να χασκογελάς μονίμως. Δε νοείται φυσικό να γελάς για όλα και μπροστά σε όλους. Αναμφίβολα, το γέλιο είναι ένα χαρακτηριστικό στοιχείο, ένα προνόμιο, που διαθέτει στη γη μόνο ο άνθρωπος. Άλλα δε θεωρείται ανθρώπινο να γελάει κανές συνεχώς.

Βεβαίως οι αρμόδιοι της ρεκλάμας τού δίνουν και καταλαβαίνει. Ανοίγεις την τηλεόρασή σου, πέφτεις συνήθως σε δέσμη διαφημίσεων και βλέπεις όλα τα άτομα που διαφημίζουν, φωτομοντέλα και μη, να χασκογελούν. Διαπιστώνεις πως όλα τα διαφημιζόμενα προϊόντα παράγουν το χαμόγελο της ευδαιμονίας.

Τι ευθυμία, τι ευωχία, τι ψυχική ευφορία· πόσο ευτυχισμένοι δείχνουν όλοι τους! Πόσο ακκιζόμενοι και γαργαλιζόμενοι εμφανίζονται! Γελούν άπαντες πλημμυρισμένοι από ευτυχία. Αγοράζουν κάτι; Γελούν. Γεύονται κάτι; Γελούν. Μασάνε μια τσίχλα; Χαράς ευαγγέλια. Τρώνε μια σοκολάτα; Γελούν. Γλείφουν ένα παγωτό; Χαχανίζουν. Μερικές κυρίες, την ώρα που τρώνε το παγωτό τους, μας δείχνουν και τα γυμνά στήθη τους. Αλήθεια –μια και το 'φερε η κουβέντα– τι εννοεί άραγε μια διαφήμιση παγωτών με γυμνόστηθες; Πως μπορεί το γάλα να μην είναι αγελαδινό;

Τι ευτυχία λοιπόν, τι ονειρώδη πραγματικότητα, τι παραδεισένια μακαριότητα μας αποκαλύπτει η τηλεοπτική διαφήμιση! Οι άνθρωποι βλέπουν την ευτυχία να τρέχει από τα μπατζάκια τους. Πίνουν τον καφέ τους ή ένα κάποιο αναψυκτικό και γελούν. Βλέπουν ένα εξωτικό ποτό και αρχίζουν τα ομαδικά μειδιάματα. Κατεβάζουν ένα ποτήρι μπίρα και βγάζουν δυο κι-

λά χαμόγελα. Χορεύουν; Γελούν. Χωνεύουν; Γελούν. Τρέχουν, κολυμπούν, κατεβαίνουν σε σπηλιές; Γελούν. Βάζουν τα λερωμένα στο πλυντήριο και ξεράίνονται στα γέλια. Σεξουαλίζονται; Κακαρίζουν.

Η εργαζόμενη γυναίκα γελάει επειδή βρήκε τη σερβιέτα που της επιτρέπει να είναι όλη την ημέρα στεγνή. Η αργόσχολη γελάει επειδή προμηθεύτηκε την κρέμα που όλη μέρα κρατάει την επιδερμίδα της υγρή. Η άσχετη γελάει επειδή την πληροφόρησαν πως κάπου υπάρχει ένα ανεξίτηλο μανό για τα νύχια.

Τα παιδιά γελούν επειδή η μαμά τους παρασκευάζει ωραία μακαρονάδα, που συνήθως τη θέλουν διπλή. Η οικοδέσποινα γελάει επειδή βρήκε το τέλειο απορρυπαντικό. Ο σύζυγός της, επειδή βρήκε πολύ γουστόζικο το νέο του εσώρουχο.

Τα βλέπεις αυτά και αναρωτίεσαι. Εγώ πού ζω;

Γέλιο, φίλε μου, με το τσουβάλι. Φαίνεται πως τις τηλεοπτικές διαφημίσεις μας έβλεπαν οι Αλβανοί και μας κουβαλήθηκαν εδώ. Σου λέει, για να γελούν αυτοί συνεχώς, καλά τη βγάζουν. ☺

* Ο Κώστας Μπιλίρης είναι απόφοιτος της Εκκλησιαστικής Σχολής Λαμίας. Επί σειράν ετών Πρόεδρος του Συλλόγου Αποφοίτων της Σχολής, εκδότης της εφημερίδας ΑΝΑΤΟΛΗ (οργάνου επικοινωνίας των μελών) και συγγραφέας.

ΕΣΤΕΙΛΑΝ ΤΙΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΤΟΥΣ

Παπαϊωάννου Κων/νος 10

Ευλογιάς Αθανάσιος 20

Παπαζαρής Αθανάσιος 20

Φωτακόπουλος Νικόλαος 20

Πιαννόπουλος Παν. 50

Σταματόπουλος Αθανάσιος 50

π. Νεκτάριος Μαρμαρινός 20

Σπηλιόπουλος Βασίλειος 20

Αλευράς Μιχαήλ 50+30

Λειβαδάρος Ευάγγελος 50

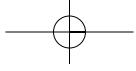
Βαγενάς Κωνσταντίνος 20

Δήμας Ηλίας 30

Σπυρόπουλος Χριστόφορος 20

Λαπατά Στέλλα 20

π. Βελώνης Απόστολος 50

Ο «ΟΙΚΟΣ» ΚΑΙ Ο ΝΑΟΣ

Τον Μιχάλη Π. Καλλαρά

Πλησιάζουν οι μέρες που ο ορθόδοξος χριστιανικός κόσμος θα γιορτάσει τη μεγάλη εορτή της Ενανθρωπήσεως του Κυρίου. Τις μέρες αυτές που η σκέψη μας οδηγείται σ' εκείνους τους τόπους όπου συντελέσθηκε το θαύμα κάτω από το φως του αστέρος της Ανατολής, στο σπήλαιο της Βηθλεέμ και στη φάτνη που φιλοξένησε τον Σωτήρα του κόσμου, μόνο μέσα στη θαλπαρή του σπιτιού τις αντιλαμβανόμαστε καλύτερα.

Η παράδοση του σπιτιού δημιουργεί τον ψυχικό χριστιανικό κόσμο και τη βαθύτερη χαρά των εορτών αυτών. Το σπίτι είναι το καταφύγιό μας και οι ρίζες μας στη ζωή, ένας Ναός του Θεού Άγιος. Η ζωή μέσα σ' αυτό είναι μια ιερουργία που κρατεί τον χριστιανό δεμένο σφιχτά με την παράδοσή του τη χριστιανική. Στον κλειστό χώρο του με τη γεμάτη μυστικισμό ατμόσφαιρα, η φαντασία αγκαλιάζεται με τα θρησκευτικά οράματα. Εκεί μέσα η Γέννηση του Λυτρωτή και η επιφοίτηση του Αγίου Πνεύματος στα ιορδάνεια ρείθρα γίνονται το συγκλονιστικό κι αστραπόβόλο όραμα, το φως του οποίου φανερώνει τον καινούργιο δρόμο της ζωής μας και καθοδηγεί τις ψυχές μας στην αρετή.

Η ατμόσφαιρα του σπιτιού, με το τζάκι που θερμαίνει και φεγγιοβολά, το αναμμένο καντήλι και την ανάμνηση του παραμυθιού της γιαγιάς, την όλη διαδικασία της ετοιμασίας πριν από τις χαρμόσυνες κωδωνοκρουσίες των εκκλησιών που μας καλούν να συμμετάσχουμε στο Ιερό Μυστήριο και την ομαδική έξοδο όλης της οικογένειας προς την Εκκλησία μας, οδηγεί σε ψυχική ανάταση.

Η οικογένεια, ως θεσμός διαχρονικός, σύμφυτος με την εμφάνιση του ανθρώπου πάνω στη γη, είναι το καταφύγιό μας στη ζωή. Είναι οι ρίζες μας. Είναι το «σπίτι» μας. Είναι ο χώρος της ουσιαστικής επικοινωνίας και της ανάπτυξης δεσμών αρρήκτων ανάμεσα στα μέλη της. Άλλα είναι και το εργαστήρι και το πρώτο φυτώριο της προσωπικότητας, μέσα στο οποίο καλλιεργούνται ψυχικά και πνευματικά τα πρόσωπα που τη συναπαρτίζουν.

Όταν, όμως, ο «οίκος» συνεργάζεται με την Εκκλησία, οι στόχοι αυτοί πραγματοποιούνται ευκολότερα. Η Εκκλησία συμπάσχει και συμπαραστέκεται με συνεχή και ανύστακτη φροντίδα στη θεραπεία των καθημερινών προβλημάτων της εποχής μας, που εγκυμονούν κινδύνους για διασάλευση της επικοινωνίας των μελών της οικογένειας. Σήμερα, ο «οίκος» κλονίζεται σοβαρά. Τα μέλη της οικογένειας απομακρύνονται κι αυτό έχει ως συνέπεια την αύξηση του αριθμού των διαζυγίων και τη χαλάρωση του οικογενειακού ιστού. Η διεύρυνση του ρόλου της γυναικας μέσα στην κοινωνία και η γρηγορότερη ωρίμανση των νέων πολλές φορές προκαλούν σύγχυση, γιατί αποκτά κανείς μια δύναμη που δε γνωρίζει τον τρόπο που θα τη χρησιμοποιήσει. Οι ρόλοι συγκρούονται και η τάξη διασαλεύεται. Ο θεσμός της οικογένειας κινδυνεύει. Οι νέοι,

αρκετές φορές, προτιμούν τη συμβίωση και όχι τον γάμο, την τεκνοποίηση εκτός γάμου, και θεωρούν δέσμευση τη συζυγική σχέση. Μια δέσμευση που αντιτίθεται στην «ανεξαρτησία» τους, που την απέκτησαν με τόσο κόπο!

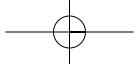
Ο καλός, όμως, εργάτης της Εκκλησίας εδώ επαληθεύει τον ρόλο του. Με τη νουθεσία και την παρηγορία, συντελεί στην αναζωπύρωση και την ενδυνάμωση των πνευματικών σχέσεων ανάμεσα στα μέλη της οικογένειας. Συμβουλεύει, συμπάσχει, κατευθύνει, καθοδηγεί. Προστατεύει ως κόρη οφθαλμού το «κύτταρο» της κοινωνίας και του πολιτισμού. Η συνεχής και εποικοδομητική επαφή του «Οίκου» με τον Ναό, η επικοινωνία του με τα μέλη της οικογένειας, προσφέρουν αποτελέσματα σωστικά, ιδιαίτερα στην εποχή μας, που η κρίση στις ανθρώπινες σχέσεις σοβεί και παρατηρούνται φαινόμενα έλλειψης ουσιαστικής επικοινωνίας.

Ο Απ. Παύλος, τονίζοντας αυτή την αλήθεια, συμβουλεύει: «Γρηγορείτε, μνημονεύοντες ότι τριετίαν νύκτα και ημέραν ουκ επαυσάμην μετά δακρύων νουθετών ένα έκαστον». (Πράξ. Κ' 20)

Και στο ίδιο χωρίο: «Ουδέν υπεστειλάμην των συμφερόντων του μη αναγγείλαι υμίν και διδάξαι υμάς και δημοσία και κατ' οίκους». (Πράξ. Κ' 20)

Ιδού, λοιπόν, ο ρόλος της Εκκλησίας για τη σωτηρία και την κατά Χριστόν προκοπή των μελών της οικογένειας, που βιώνουν δύσκολες καταστάσεις, όπως η ανεργία, η ανέχεια, οι εξαντλητικοί ρυθμοί εργασίας, στο κυνήγι της επιβίωσης. Να τους θωρακίσει την πίστη και να δυναμώσει όλους τους μηχανισμούς άμυνας απέναντι σε κάθε κίνδυνο. Να αναζητήσει άτομα και οικογένειες, που δε σκέφτηκαν ποτέ ότι θα έπρεπε ή ότι θα δικαιούνταν να επιδώξουν μια τέτοια πνευματική σύνδεση με τους λειτουργούς της Εκκλησίας. Ο ιερέας δε είναι ένα απλό τελεστικό όργανο μερικών υποχρεωτικών και αγιαστικών τελετών και ακολουθιών. Είναι «ο ποιμήν ο καλός» που γνωρίζει τα «πρόβατά» του και «καλεί αυτά κατ' όνομα». Κι εκείνα γνωρίζουν τον ποιμένα τους και υπακούουν στη φωνή του και τον ακολουθούν.

Τα Χριστούγεννα είναι οικογενειακή εορτή, που –κατά κανόνα– εορτάζεται μέσα στο σπίτι. Όλα τα μέλη, με λαμπερά πρόσωπα και ανοιχτές αγκάλες, πιστά στην παράδοση, περνούν στιγμές γαλήνης και ηρεμίας, καταυγάζομενα από το λαμπρό φως του Αστέρα των Μάγων. Είναι η εορτή που τιμάται η οικογένεια και καθαγιάζονται οι στόχοι της. Ρωτήστε, μετά τη λήξη της, ποιοι από τους συναθρώπους σας αισθάνθηκαν μεγαλύτερη χαρά των ημερών αυτών της θρησκείας. Η απάντηση θα είναι: εκείνοι που ξύπνησαν πρωί, πήγαν στην Εκκλησία και στη συνέχεια γιόρτασαν στα σπίτια τους, μέσα στην οικογενειακή θαλπαρή, σε μια ιερουργία δεμένη με τη χριστιανική παράδοση, όπου ο «οίκος» και ο Ναός συνδέονται σφιχτά μεταξύ τους. ☺

ΕΠΙΚΑΙΡΑ ΘΕΜΑΤΑ

ΜΑΧΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΡΗΝΗ

Του Δημ. Λ. Δρίτσα, Δρος Θεολογίας

Οιδού αυτοί αντιφατικοί όροι αποτέλεσαν τον υπότιτλο ενός τηλεοπτικού δελτίου ειδήσεων, που αναφερόταν στα τρέχοντα γεγονότα πολεμικής προετοιμασίας μιας μεγάλης χώρας εναντίον μιας άλλης πετρελαιοπαραγωγού χώρας. Ο υπότιτλος αναφερόταν στις συντονισμένες προσπάθειες των άλλων κρατών στο πλαίσιο του ΟΗΕ, με στόχους όχι μόνο την αποφυγή της πολεμικής σύγκρουσης, αλλά και τη διασφάλιση της παγκόσμιας ειρήνης. Ο υπότιτλος αυτός δημιουργεί έντονο προβληματισμό σε κάθε χριστιανική συνείδηση, η οποία τη λέξη «μάχη» την αντικαθιστά με τη φράση «εν Χριστώ». Αυτό σημαίνει ότι η ειρήνη, στην προσωπική και κοινωνική της διάσταση, είναι θείο δώρο σε όσους πιστεύουν στον αρχηγό της ειρήνης, τον Χριστό: «Ειρήνην αφίημι υμίν, ειρήνην την εμήν δίδωμι υμίν. Ου καθώς ο κόσμος δίδωσιν εγώ δίδωμι υμίν». (Ιωάν. 14,27)

Αυτή η θεόσδοτη ειρήνη εκδιπλώνεται σε ομόκεντρους διαδοχικούς κύκλους με επίκεντρο το θεανθρώπινο πρόσωπο του Χριστού. Ο πρώτος μικρός κύκλος αντιστοιχεί στην προσωπική ειρήνη του πιστού χριστιανού. Αυτή εκδηλώνεται ως εσωτερική γαλήνη και ψυχοσωματική ισορρο-

πία. Ο χριστιανός έχει διαγράψει από το λεξιλόγιό του τις λέξεις αντιπάθεια, αντίθεση, σύγκρουση με τον συνάνθρωπό του. Κι αυτό γιατί τις σχέσεις του με τους άλλους καθορίζει η εντολή του Χριστού: «Αγαπάτε αλλήλους» (Ιωάν. 13,34). Ο χριστιανός είναι ειρηνόφιλος, ειρηνοφόρος και ειρηνοποιός.

Ο δεύτερος κύκλος αντιστοιχεί στην κοινωνική ειρήνη, η οποία έχει ως προϋπόθεση την προσωπική ειρήνη. Σε μια πραγματική χριστιανική κοινωνία οι διαπροσωπικές σχέσεις εδράζονται στην αμοιβαία αγάπη, εκτίμηση και αλληλεγγύη. Είναι ευνόητο ότι η κοινωνική ειρήνη αρχικά εκδηλώνεται μέσα στην οικογένεια, η οποία αποτελεί το κύτταρο της κοινωνίας. Επιτακτικό αίτημα της εποχής μας είναι η αναθέρμανση των σχέσεων ειλικρινούς αγάπης μεταξύ των μελών της κοινωνίας. Αν επεκτείνουμε αυτή την έννοια της ειρήνης στον επόμενο κύκλο, θα διαπιστώσουμε την άμεση αναγκαιότητα προστασίας της παγκόσμιας ειρήνης. Η Εκκλησία εύχεται «υπέρ της ειρήνης του σύμπαντος κόσμου» και «...ειρήνην τω κόσμω παρά του Κυρίου αιτησώμεθα».

Η πραγματοποίηση, όμως, του αιτήματος αυτού προσκρούει σε εθνι-

κιστικές φιλοδοξίες, σε ισχυρά οργανωμένα οικονομικά συμφέροντα και σε ιδεολογικά σχήματα. Οι παραπάνω λόγοι απετέλεσαν τα αίτια της ίδρυσης διεθνών οργανισμών για την προστασία και την εξασφάλιση της ειρήνης σε παγκόσμια κλίμακα ή για την ειρηνική επίλυση των διαφορών μεταξύ των κρατών. Είναι, όμως, διαπιστωμένο ότι και αυτών των οργανισμών οι προσπάθειες σπανίως έχουν θετικά αποτελέσματα. Δικαιολογημένα, λοιπόν, φιλειρηνικοί άνθρωποι και λαοί δίνουν τη «μάχη για την ειρήνη».

Το μεγάλο και αναντικατάστατο αγαθό της ειρήνης, σε όλες τις διαστάσεις της, αποτελεί μόνιμο και καθολικό αίτημα των λαών. Μέσα στο πλαίσιο μιας γνήσιας και χριστιανικής ζωής το αίτημα αυτό μετατρέπεται σε αίτηση προς τον χορηγό παντός αγαθού: «Ετι δεόμεθα υπέρ ελέους, ζωής, ειρήνης...». Η παρουσία των χριστιανών σε κάθε αγωνιστική προσπάθεια για την εξασφάλιση της ειρήνης σε όλες τις μορφές της πρέπει να είναι δυναμική και έμπρακτη. Η αφετηρία της βρίσκεται μέσα στον καθένα μας με αλυσιδωτές προεκτάσεις στο περιβάλλον μας. ◎

ΥΜΝΟΙ ΕΠΙ ΤΩ ΝΕΩ ΕΤΕΙ

«Ο πάσης Δημιουργός της κτίσεως, ο καιρούς και χρόνους εν τη ιδίᾳ εξουσίᾳ θέμενος, ευλόγησον τον στέφανον του ενιαυτού της χρηστότητός σου, Κύριε, φυλάττων εν ειρήνη τους βασιλείς και την Πόλιν Σου, πρεσβείας της Θεοτόκου και σώσον ημάς». (Απολυτίκιον της Ινδίκτου)

«Ο των αιώνων Ποιητής και Δεσπότης, Θεέ των όλων, υπερούσιε όντως, την ενιαύσιον ευλόγησον περίοδον, σώζων τω ελέει σου τω απείρω, οικτίρμον, πάντας τους λατρεύοντάς σοι τω μόνω Δεσπότη, και εκβοώντας φόβω, λυτρωτά, εύφορον πάσι το έτος χορήγησον». (Κοντάκιον της Ινδίκτου) ◎